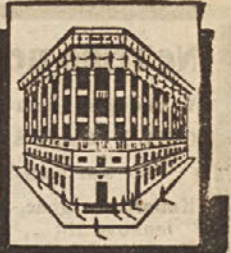

NAŠA MOČ

LIST ZA ČLANE VZAJEMNE ZAVAROVALNICE V LJUBLJANI

Izhaja dvanajstkrat na leto. — Celoletna naročnina za člane Vzajemne zavarovalnice Din 1.—, za vse ostale Din 16.—

Izdaja: Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani. — Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva cesta 19, telefon 25-21 in 25-22.

LETNIK I.

DECEMBER 1936

ŠTEV. 12

Za zaključek in novo leto

Ko s to številko zaključujemo prvi letnik »Naše moči«, nas navdaja odkritosrčno veselje. Plahi korak, katerega je pred letom dni zastavila »Naša moč« v poplavo časopisja, je danes strumen, samozavesten, optimistično krepak. Ne le da smo vztrajno vzdržali ogromno naklado 100.000 izvodov mesečno, temveč smo od številke do številke vedno jasneje spoznavali, da je »Naša moč« našemu narodu potrebna, da jo naš narod želi in da ji je hvaležen za njeno jasno pot. Grmada priznalnih pisem, ki smo jih tekom leta prejeli z vseh strani Slovenije, ki so nam jih pisali najmlajši pa gori do fantov, deklet, odraslih mož, gospodarjev, delavcev in izobražencev, govori glasno besedo v prilog »Naši moči«. Deset in desetisoči, ki zaradi gospodarske stiske ne morejo naročiti drugih časopisov, so po »Naši moči« ostali v stiku z našo lepo besedo. Našo povest »Pesem polja« sleherni mesec težje pričakuje mlado in staro. Z nagradnimi vprašanji smo omogočili mnogim, da je bila njih beseda prvokrat natisnjena in stotisočim sporočena. »Mlada moč« je zanimanje naših najmlajših od meseca do meseca stopnjevala. Polno hvaležnosti pa žanjemo za vse ono, kar smo zapisali o zavarovalstvu, pravem, domačem in poštenem, pa tudi o onem, ki ne služi ne našemu človeku ne naši domovini. Temu slednjemu je bila »Naša moč« zlasti posvečena, ker ve, da je med našim narodom smisel za zdravo zavarovalstvo še v povojih. Če te je ta smisel v tekočem letu zdravo razvijal,

smo s tem bistveno pripomogli k ozdravljenju dandanašnjih težkih razmer.

Da je mogel list svoje poslanstvo tako srečno vršiti, za to gre zahvala številnim odličnim sotrudnikom. Hvala jim iskrena! In na novo delo v novem letu jih vabimo.

Mnogi bi radi, da bi »Naša moč« v novem letu bila drugačna, po obsegu namreč. Kdor pa ve, kaj stane tako ogromna naklada, ve tudi, da bi bilo za povečanje treba sto tisočev dinarjev. Kljub temu bomo vsaj nekoliko skušali tej želji ustreči s tem, da bo »Naša moč« v zimskih mesecih izšla na dvanajstih straneh. Prepričani smo, da bodo naši čitatelji sprejeli to novico z veseljem in zadovoljenjem.

Po obliki se »Naša moč« ne bo spremenila. Pač pa bodo nekatere spremembe v vsebini. Tako ne bomo več prinašali mesečnega koledarja, ker dobijo člani Vzajemne celotni koledar že za novo leto. Opustili bomo tudi sejme, zato pa bomo prinašali še poročila o cenah z raznih sejmov. Naša povest »Pesem polja« se bo nadaljevala nekam tja do srede letnika. Mesečne nagrade za odrasle, knjižne nagrade za mladino in celoletna uganka za nagrado din 1000 bodo na splošno željo ostale. Glavni poudarek bomo v novem letu dali puku o zavarovalstvu in pojasnilom o zavarovalstvu in zavarovalnicah. Pri tem pa ne bomo zanemarjali splošnih poučnih vprašanj, ki morejo zanimati naši čitatelje. Na novo pa bomo začeli objavljati članke iz področja so-

cialnega vprašanja. Ker je splošna želja, da bi »Naša moč« prinašala vsaj kratek pregled občno zanimivih dogodkov doma in v svetu, bomo tudi tej želji ustregli. V vsem pa bomo skušali ustreči željam našega čitateljstva. Zato prosimo in pozivamo vse, ki jim je rast in pomembnost »Naše moči« pri srcu, da pomagajo uredništvu z nasveti. Prav sleherni dobronamerni nasvet je dobrodošel.

Končno vabimo k sodelovanju vse, ki so po svojem poklicu in po svojih zmožnostih sposobni zastaviti pero. Nihče ni izključen. Čim širši bo krog sotrudnikov, tem pestrejša in času primernejša bo »Naša moč«. Vse sotrudnike pa prosimo, da upoštevajo sledeče: Prispevke je treba čitljivo pisati le na eno stran papirja! Vsi prispevki morajo biti v uredništvu najkasneje do prvega v prejšnjem mesecu. Zaradi velike naklade moramo namreč uredniško delo že zelo zgodaj končati, če hočemo, da »Naša moč« izide okoli 20. v prejšnjem mesecu in da jo vsi člani do prvega v mesecu prejmejo.

Člani in prijatelji Vzajemne zavarovalnice! Vse za rast in razvoj našega domačega zavoda! Ob ogromnem občestvu članstva Vzajemne se mora razbiti sleherni pomisel, da bi bilo mogoče naš narod vkleniti v kakršnekoli tujčeve spono. »Naša moč« naj bo vez med nami! »Naša moč« naj nas vodi in uči, tolaži in bodri! Delo pri »Naši moči« nam je krščanska, narodna in kulturna potreba.

Uredništvo »Naše moči«.

Ludovik Puš, Ljubljana:

Dva bregova

Pred leti je mlad slovenski pisatelj napisal igro in jo je imenoval »Dva bregova«. Spominjam se dobro, kako je učenik igranja na koncu postavil na oder dve skupini, ki ne moreta najti prehoda z brega na breg; tisti pa, ki je hotel zgraditi most med njima in je ostal v sredini, je moral žalostno končati. Zakaj vmes ni bilo drugega ko praznina.

Čisto razločno vidim še danes oni dve gruči na odru vselej, kadar se misli ustavlja jo pri dogodkih sedanjih dni. Ustavljati se pa morajo dan na dan: saj ga ni dneva, da bi v listih ne bilo kaj napisanega, kar meri na položaj, v katerega se človeštvo z grozo na eni strani, a na drugi z nedoumljivo lahkomisljenostjo potaplja. Z lahkomisljenostjo zato, ker je dandanes človek tak, da se le prerad otrese vsega, kar bi mu nalagalo ostro in natančno odločitev. Veseli ga, če lahko vsakomur s smehljajem na ustih pove, da je nekako v sredi; da ni nikak prenapetež in sitnar ne sem in ne tja. Z vso silo obsoja zale-

telost, pretiravanje in fanatizem, češ razmere se samo zaostrejejo.

Takšnih ljudi je med Slovenci vse polno. Bog ve, če bi napak zapisal, ako bi rekel, da večina. Nekje vmes — to je rečenica! »Če se obrne tako, bom lahko rekel, da sem bil itak ž njimi, če pa drugače, mi tudi ne bo izpodletelo, saj sem bil vendar s temi, ki hočejo drugače.«

Svoje dni, ko se je svet vrtel na drugačnih osiških kakor danes, so takšni modrijani dobro vozili. Tudi narodi in njihovi vodniki so se v takšnih vlogah dobro imeli. Toda svetovna vojna je stari red neusmiljeno pretrgala. Vse bolj in vse ostreje se oblikujeta na svetu dve skupini in vse določneje se kaže, da med njima ne bo ostalo nobenih posrednikov. Ze danes je položaj skoro jasen. Dva bregova: na enem Kristus in njegovi, na drugem satan in njegovi. Kar ostaja vmes, so zgolj lutke, ki z njimi satan spretno igra svojo pogubno igro, z masko na obrazu. In ti bodo najžalostneje končali, njihov delež pa bo nesreča in žalosten spomin.

Ne daj Bog, da bi bil med temi lutkamikaže — včasih prikrit, podtaljen, zavit v

tudi slovenski narod, ali vsaj njega znaten del! In bi mu bilo pisano, da bo v usodnem trenutku, ko se bosta oba bregova odločilno spoprijela, neslavno, sramotno zginit z zemeljskega površja! Vi vsi, ki ljubite našo ljubo slovensko zemljičo, ki jo s ponosom in veseljem imenujemo svojo, vsi, ki častite naš jezik in naše narodno bogastvo v pesmi in navadah, stopite na plan! Kajti ura je že pozna in bi pozneje lahko zamudili, a popraviti ne bi bilo nikdar več mogoče.

Zbrisati moramo z naše zemlje madež neodločnosti in strahu. Odpraviti je treba vso hoteno ali nehoteno nevednost, potegniti krinko z obličja zlu, ki se skrivoma plazi okrog naših domov in s sladkimi obrazi in vabečo besedo mami slovenskega človeka. Da si bomo na jasnem najprej zastran resnice o dveh in samo dveh bregovih, in na jasnem, na katerem bregu je naše mesto.

Ze slehernemu, še tako vase zaprtemu in proč od življenjskih tokov živečemu človeku je postalo očitno, da se po svetovni vojni bije boj med dvema silama. Boj je — kakor pač

Ne vemo ne ure ne dneva ...

V zadnjem času je »KARITAS« izplačala CELE ZAVAROVALNE VSOTE ob smrti sledečih članov in članic:

Koberman Ignac, Studenci pri Mariboru, Bolenkova 28;
 Grošelj Alojzija, Ljubljana, Dolinska steza 4;
 Oven Marija, Ljubljana VII, Milčinskega 70;
 Pleničar Franc, Ljubljana, Stari trg 6;
 Podgoršek Franc, Selo pri Vodica 27;
 Oman Peter st., Javornik 38 na Gorenjskem;
 Dimnik Alojzij, Dovje 99, p. Mojstrana;
 Juričko Ana, Čadramska vas 14, p. Poljčane;
 Suholežnik Jožef, Kaplja 6, p. Vojnik;
 Koroša Ana, Ljutomer 46;
 Lorbek Alojzija, Zenzak 11;
 Simonič Tomaž, Stresetina;
 Kodrun Marija, Podgorje 23, p. Velenje;
 Hiti Jernej, Grahovo 16;
 Podbregar Ivan, Polzela-Breg 5;
 Župec Jožef, Tržič, Pod Virjem 1;
 Zorko Anton, Vranksko;
 Ščuka Ivan, Križe 2 pri Tržiču;
 Perko Franc, Retnje 31, p. Križe pri Tržiču (sozavar. otrok);
 Zupan Jožefa, Tržič, Ljubeljska c. 8 (sozavar. otrok);

Popravek: V septembrski številki »Naše moči« je bilo pomotoma objavljeno, da je bila izplačana cela zavarovalna vsota ob smrti Kinel Avgusta, št. Jurij ob juž. žel. V tem primeru je bilo izplačano samo malo naklonilo, ker smo morali po zav. zakonu izplačilo odkloniti. »KARITAS«

Vesela vest

Kakor vidite, prihajam k mojim dragim čitateljem tokrat na 12 straneh. Ker me imate radi in se mojega prihoda veselite, vam povem, da pridem tudi za januar in februar v takem obsegu. Za marec bom pa morala spet shujšati na 8 strani.

»Naša moč«.

spretne diplomatske, državniške besede, včasih pa bruhne z vso silo na dan in konča v topli človeški krvi. Časopisi pišejo in ljudje mislijo, da se vojskujeta nacionalizem in boljševidem oziroma komunizem. Na zunaj zares tako kaže. Toda vedeti je treba, da nacionalizem sam zase ni življenjski nazor in zato tudi ne more biti nasprotnik, ki bi ga komunizem, ki uči materialistični svetovni nazor, štel za vrednega, da se vanj odločilno zaleti. Komunizem se z nacionalizmom zastran nacionalizma sploh ne vojskuje; tudi ne zavoljo kapitalizma; pač pa zaradi tega, ker mu je pravi, zdravi nacionalizem napoti, da bi pregnal Kristusa iz narodov. Edini, ki ga komunizem vidi na nasprotnem bregu, je Kristus in njegova ustanova na zemlji.

Dva bregova torej: na enem je poveljnik satan s svojo brezbožno komunistično vojsko in vsemi brezbožnimi, prostozidarskimi zavezniki; na drugem je vojskovodja Kristus Kralj s svojo Cerkvijo. V sredi ni nobenih front, le šibki, enodnevnji oprode, ki pomagajo, kakor jim kaže, ter bodo zginili in ne bo za njimi sledu.

Boste rekli: pridiguje nam ta človek! Kristus in vero po nemarnem vlačijo v politiko. — Star izgovor onih, ki imajo radi Kristusa samo v cerkvi! Mi pa pravimo: če ga smejo skrito in javno sramotiti in se vojskovati proti Njemu, ga smemo mi skrito in javno braniti. V tem je naša moč in naša zmaga.

St. Sušnik, Ljubljana:

Predraga šola

Vse časopisje — domače in tuje — se izredno mnogo bavi s polomom Feniksa. To ni čudno, saj je samo v Sloveniji 6500 njegovih zavarovancev z zavar. glavnico 250 milijonov dinarjev. »Pohod« je v 26. številki priobčil dolgo razpravo o domačih in tujih zavarovalnicah, v kateri bere levite onim, ki so se zavarovali pri tujih družbah. Pravi, da Feniksovi zavarovanci kolnejo, češ ko so se dali pregovoriti, očita jim hlapčevsko ponižnost in malikovanje vsega, kar je tuje, a mastno tiskano poudari, da je temu vzrok »nerazsodna miselnost našega naroda«.

V večini se kar strinjamo z lekcijo »Pohoda«, v kolikor je naslovljena res le na one, ki so zaradi nižje premije (ki je pri solidnem zavodu nemogoča) in v oboževanju tujega naselili in vedoma zapostavili domači zavod. Resnično pomilujemo danes tudi te. Nikakor pa se ne moremo strinjati s težkim očitkom, da je temu kriva nerazsodna miselnost našega naroda. Ta očitek pada na ves naš narod in to moramo ravno mi, ki poznamo zavarovalne razmere v Sloveniji, odločno zavrniti. Smelo smemo trditi, da velik del — pretežna večina — našega naroda predobro loči domače od tujega, da daje prednost domačemu zavodu, ga ceni in priznava veliko delo in vzvišeno poslanstvo, ki ga Vzajemna zavarovalnica vrši med našim narodom. Poudariti pa moramo še prav posebno, da je ta velik del naroda, ki pravilno sodi, večinoma naš kmet, naš obrtnik, sploh mali, narodu in narodnim ustanovam zvest podeželski človek. Zato pa tudi danes zopet enkrat naš zdrav, jeder in res naroden podeželan mirno in z zadovoljnim nasmehom gleda nervoznost onega dela sonarodnjakov, ki domačega zavoda prej niso hoteli poznati.

Težak je ta udarec s Feniksom, vendar ima tudi to svoje sončne strani. Potrebna nam je bila taka šola, obžalujemo le, da je tako silno draga. Izven dvoma je, da bo prav ta polom to »nerazsodno miselnost, malikovanje, kar je tujega, ter hlapčevsko poniž-

nost«, kakor to »Pohod« imenuje, obrnil v pravilno ocenjevanje domačih ustanov.

Druga dobra stran je gotovo tudi ta, da bodo zavarovanci in ves narod uvideli, da zavarovalnice morajo imeti rezerve. Vprav našemu zavodu, kot ljudski ustanovi, se je čisto — morda po hujskanju tujih agentov — zamerilo, da »kopičič kapital. Zamolčalo se je pa, da je to »kopičenje kapitala« nujno potrebno zaradi bodočih obveznosti zavarovalnice, da je to le zbiranje premijskih rezerv, brez katerih je vsako solidno zavarovanje nemogoče.

Se tretja pozitivna plat je gotovo tudi ta, da bodo vsi vedeli, da morajo biti te rezerve brezpogojno varno in plodonosno naložene.

Koliko zabavljic je bilo slišati proti našemu zavodu, češ da zida palače, ko ves narod ječi v tegobah. Danes je sodba že popolnoma druga. S samozavestnim ponosom naš zavarovanci gledajo skrbne naložbe njihovega denarja. Kako bi si tako brezpogojno varnost in pošteno gospodarstvo danes želeli Feniksovi zavarovanci! In kdo bo ob pogledu na tako varnost domačega zavoda še izbiral in prebiral ter končno zopet — izbirek dobil!

Vsaka od teh točk je važna, najvažnejša je pa vendarle ta, da se bo prenehalo — upajmo za vedno — s podtarifiranjem, to je s prenizkimi premijami loviti zavarovance. To je v glavnem skopalo grob Feniksu in po vojni že petim jugoslovanskim zavarovalnicam. Upajmo, da bodo vsi zaintereseni za zavarovanje odslej drugače gledali na družbo, ki bo nudila nižje premije, in ji obrnili hrbet, kakor ga obrnejo oprezni gospodarji banki, katera sumljivo ponuja previsoke, nenaravne obresti. Naj bi se vsak zavedal, da ni Vzajemni namen, kopičiti dobiček, vse pohvale vredno pa je, da s prenizkimi premijami ne izpostavlja sebe in svojih zavarovancev nevarnosti. Kakor ima dobro blago vedno primerno ceno, tako zavarovalnica ne sme iti pod ceno, če hoče res vedno nuditi svojim zavarovancem popolno varnost, ki je pa bistvo in smisel vsakega zavarovanja.

Zavarovancem zastopa Rožički vrh

Zastopstvo našega zavoda je prevzel po pokojnem Martinu Pelclu njegov brat g. Tomaž Pelcl, Ženik 173, na katerega se blagovolite obračati v vseh zavarovalnih zadevah. Vzajemna zavarovalnica.

Opozorilo!

Prvo, t. j. januarsko številko »Naše moči« bomo poslali našim članom tako, da jo bodo gotovo prejeli do božičnih praznikov. Bo posebno zanimiva. Kdor bi je do praznikov ne dobil, naj jo terja pri svojem krajevnem zastopniku Vzajemne.

Popravi!

Pomembni slovesnosti v Vzajemni zavarovalnici se nista vršili dne 20., temveč dne 30. septembra t. l. Tiskarski škrat jo je na prvi strani novembrske »Naše moči« pač polomil.

Junak pa tak. Gospod Ado: »Če se tako bojiš tatov, čemu si pa potem ne kupiš revolverja?« — Gospod Tadej: »Hm, da mi potem še revolver ukradejo!«

Brzoparilniki
in
črpalke
znamke
„GAMA“

so proizvodi izključno domače obrti, le polovico cenejši in boljše kakovosti kot inozemski.

Izdeluje in prodaja jih tvrdka

Ciril Podržaj,
splošno kmetovničarstvo,
16, p. Studenec pri Ljubljani

Pojasnila in ceniki brezplačno

Češ Viktor, potnik:

Potnik pripoveduje

Tretje leto sem že potnik pri Karitas, oddelku naše velike domače Vzajemne zavarovalnice. V tem času sem obiskal tisoče strank in imel pri tem kar lepe uspehe. Prav gotovo pa bi bilo moje delo mnogo bolj uspešno, če bi ljudje ločili zavarovanje Karitas od samopomoči, ki so s svojim polomom povzročile nezaupanje do zavarovanja sploh. Popisal bi lahko cele strani, če bi vam na široko pripovedoval, kaj vse moram preslišati na račun samopomoči. — »Aha, je že spet nova sleparija!«; »Enkrat so me, pa me ne bodo več!«; »Sem že dosti zgubil. Kar hitro zginite, da vas ne bo treba ven vreči!«; »Karitas bo ravno tako propadla kot vse druge!«, itd.... Tako me mnogi še danes sprejemajo in odganjajo. Celotna vrata mi pokažejo in zaklenejo za mano. Strankam tega prav nič ne zamerim. Kdo pa bi se ne vznemirjal, če bi na tak lahek način prišel ob svoj ali pa celo sposojeni denar. Ljudje so res zgubili ogromne vsote. V nekaterih krajih skoraj nisem našel hiše, kjer ne bi zgubili vsaj nekaj stotakov.

Moja naloga je, da hodim iz kraja v kraj, od hiše do hiše, od kljčke do kljčke ter agitiram za zavarovanje Karitas in pridobivam nove člane. Ponosen sem, da sem zastopnik velike domače zavarovalnice. Prepričan sem o moči in varnosti Vzajemne zavarovalnice in poznam njeno solidno poslovanje. Kako prijetna je zavest, da priporočam ljudem pošteno in solidno stvar. Nejevoljen sem, kadar naletim na človeka, ki ne veruje v popolno varnost Vzajemne zavarovalnice in njenega oddelka Karitas. Vesel pa sem, kadar spreobrnem takega nevernega Tomaža in ga prepričam o solidnosti našega zavoda ter o potrebi zavarovanja. Ne hvalim se, če trdim, da se mi to v mnogih primerih posreči, in sicer navadno prav pri tistih, ki najbolj zabavljajo in me odga-

najo od hiše kot hudobnega duha. Ravno pretekli teden sta me na Javorniku dva zakonca skoraj vrgla iz hiše. Toda moj miren nastop, prepričevalna beseda in nepobitni dokazi — vse to ju je v teku ene ure čisto spremenilo. Pri slovesu smo si prav prisrčno stisnili roke. V aktovki sem pa nosil kar pet ponudb: zavarovala sta se oba zakonca, starega očeta in staro mater sta zavarovala za pogrebne stroške, hčerko pa za doto. In še priporočilo sem dobil za sosednje stranke.

Je pa seveda tudi še nekaj ljudi, ki o zavarovanju sploh nočejo ničesar slišati. Teh je največ v krajih, ki so bili s polomom samopomoči najbolj prizadeti. Nekateri so res čisto ubožali, drugi pa so v onemogli jezi zaradi varanih velikih upov postali zakrknjeni in zagrenjeni. Take bo spreobrnili čas. Preboleti morajo razočaranja in materialno škodo, ki so jo utrpeli. Sicer pa jim sijajen razvoj zavarovanja Karitas že sedaj polagoma odpira oči in mehča njih nedostopnost. Vedno pogosteje se ti razočaranci pritožujejo: »Zakaj pa niste prej prišli in mi to razložili? Zakaj ni začela Karitas poslovati še pred samopomočjo? Toliko denarja bi nam prihranili!« Itd. Mnoge pa je celo že sram priznati, da so špekulirali pri samopomoči.

Tako se stalno veča zaupanje v Karitas, tako raste Karitas, ki vrši med našim ljudstvom veliko socialno in vzgojno delo.

Mi potniki se tega dobro zavedamo! Mi smo pionirji tega našega zavarovanja! Z veseljem in ljubeznijo vršimo svoje delo, čeprav se moramo mnogokrat boriti s težkočami.

Prvega novembra 1936 je minilo pet let, kar je Karitas začela poslovati. V teh petih letih je Karitas postala največje ljudsko zavarovanje. Kdo je tega bolj vesel kot mi potniki! Toda s tem še nismo zadovoljni! Še naprej bomo hodili od kljčke do kljčke, dokler ne bo Karitas prodrla v sleherno hišo in sleherno družino. Karitas mora postati pravo ljudsko zavarovanje. —

Nagrade za oktober

Na vprašanje glede vrednosti tujskega prometa smo prejeli več zelo resnih in poučnih odgovorov. Prvo nagrado dobi vlč. gosp. Langerhole Janez, župnik v Stranjah, drugo pa g. Ferline Anton, šolski upravitelj v Lokavcu. Oba nagrajenca naj nam oprostita, če njunih odgovorov v tej številki ne objavljamo. Menimo namreč, da bodeta oba odgovora več zalegla, če ju objavimo tik pred pričetkom glavne letoviške sezone. — Vsem ostalim iskrena hvala!

Nagradno vprašanje za november 1936

To prav za prav ni vprašanje, temveč prošnja. »Naša moč« je kot veletok, ki se sleherni mesec razlije široma po naši slovenski zemlji. In po tej zemlji biva rod pevcev. Med ljudstvom je polno pesmi, ki niso še nikjer zapisane in jih le še posamezniki znajo. Pošljite nam do konca tega leta take pesmi. Stari ljudje jih mnogo vedo. Vseeno, kakšna je pesem. Lahko je šaljiva, lahko resna in žalostna. Zlasti bodo dobrodošle pesmi, ki jih pojejo ob posebnih prilikah: na svatbah, novih mašah, ob raznih praznikih, pri bdenju ob mrličih, pri vasovanju itd. Vse res še nikjer objavljene ali manj znane pesmi bomo prihodnje leto v »Naši moči« natisnili, dvema, ki bodeta poslala najbolj zanimivo snov, pa bomo izplačali običajne nagrade.

Anekdota. Angleški pesnik John Dryden je tičal kar naprej v svojih knjigah, tako da se je njegova žena čutila zanemarjano. Nekega dne mu je potožila:

»Ljubi mož, kako rada bi bila tvoja knjiga, da bi se potem bolj zanimal za mene!«
»No, dušica, če bi bila koledar, bi ne imel ničesar proti,« je odgovoril Dryden.
»Koledar? Zakaj pa baš koledar?«
»Ker bi dobil vsako leto drugega.«

*

Operni pevec in občinske volitve. Milan: »Naš operni tenor Frence že komaj čaka na občinske volitve.« Darko: »Kaj pa te njega brigajo?« Milan: »Hm, na ta način upa, da vendar pride njegov glas nekoliko do veljave.«

Praktični darovi za otroke in odrasle so čevlji *Pecko*

Zdravstvena šola

Ošpice so najpogostejša otroška bolezen, pa tudi starejše ljudi, ki jih niso prestali, lahko nade. V Sloveniji zbolijo na njih precej vojakov iz južnih krajev, kjer so ošpice redkejšje kot pri nas. Nalezljivost je izredno velika, saj jih je večina naših bralcev prestala v otroški dobi. Dojenje pa čuvajo do 4. meseca še najbrže materni protistrupi, ki se še nahajajo v njegovem telescu, da ne zbole na ošpicah. Najlažje se otrok nalezje te bolezni 2 do 3 dni, preden je izbruhnil na prvem bolniku izpuščaj. Bolezen se začenja običajno z zelo vnetimi očesnimi veznicami, z močnim nahodom in z bronhitisom. Na ustni sluznici se pojavijo bele pegice. Za razliko od škrlatinke se pojavi kake 4 dni pozneje rdečkast izpuščaj po cellem telesu, po cellem obrazu in tudi po rokah. Pri tem osipu se povečajo tudi vnetja sluznic. Pri tem naraste tudi vročina do prav znatne mere. 4 do 5 dni pozneje začne izpuščaj bledeti, otrok postaja boljše volje. Ošpice se smatrajo za lahko bolezen, ki jo mora prestati vsak, vendar moramo otroke skrbno čuvati, da se ne pojavijo komplikacije. Paziti moramo zlasti pri otrocih, ki so drugače bolni in slabo hranjeni, kajti pojavi se lahko vnetje pljuč, vnetje srednjega ušesa itd. Nevarnejše so ošpice pri otrocih do 1 leta in pol. Te je boljše čimbolj čuvati, da se te bolezni ne nalezijo. Slabotne otroke lahko izdatno varujemo pred nalezjenjem, če jim uštrčamo serum od ošpic že ozdravlega bolnika, ali če tega ni na razpolago, jim vbrizgamo nekaj krvi njihovih staršev.

Mleko, ki ga dajemo za hrano dojenčcem, ne smemo izpodbirati. Matere, ki kupujejo mleko, naj pazijo, da ne kupujejo za dojenčce izpodbranega

mleka. Ako bi dojenec pil samo tako mleko, bi se pojavile težke motnje v njegovem razvoju in utegnili bi se pojaviti težka bolezen očesne roženice, ki bi lahko povzročila slepoto. To se je med vojsko tudi večkrat pripetilo zlasti po velikih mestih, kjer so mlekarice rade izpodbirale mleko zaradi visokih cen masla. V izpodbranih hranilih se nahajajo namreč važne snovi in vitamini, katere dojenčevu telo zelo pogreša.

Pasterizacija se imenuje postopek, s katerim segrevamo hrano, zlasti mleko (ki se potem imenuje pasterizirano mleko), na 63—80 stopinj in na ta način uničimo ali oslabimo bakterije, ki bi se sicer hitro razmnožile in pokvarile mleko. Pri pasterizaciji skrbno pazijo, da bi ne uničili mlečnih vitaminov. Pri tem se ne izpremeni okus kakor pri običajno zavretem mleku, pa se zaradi tega ne razlikuje od svežega.

Vnetje ledvic se lahko pojavi kar naenkrat ob različnih nalezljivih boleznih, n. pr. ob angini, tifusu, škrlatiniki, davici, tuberkulozi itd., po zastupljenjih in po prehladih. Pojavi se utrujenost, pomanjkanje teka, bolečine v ledjih, žeja, temperatura, veke nabreknejo, nabrekne tudi obraz in pozneje tudi noge. Urin je moten, se izloča v manjši meri, v njem se pojavljajo beljakovine in včasih kri ter drugi elementi. Ta bolezen zahteva zdravniške nege in se jo ne sme doma zapacati. Bolnik sme uživati v začetku samo lahko neslano hrano, nekaj časa samo mleko. Če preide bolezen v kronično stanje, se pojavijo v gotovih primerih še druge težave, kot n. pr. oslabiljenje srca, pokvara očesne mrežnice, zvišan krvni pritisk itd. Tudi pri kroničnem vnetju je potrebna dieta in stalna kontrola zdravnika. Pri tuberkulozi ledvic je marsikdaj potrebna operacija. So možne še druge pokvare ledvic, n. pr. pokvare zaradi led-

vičnih kamnov in zaradi novotvorb, ki se pojavljajo v njih.

Pik različnih žuželk povzroči na koži rdečico, otekline, srbenje, včasih koprivnico, včasih hude bolečine. Ako je človek opikan naenkrat od mnogih žuželk, n. pr. od čebel, utegne to postati tudi življenjsko nevarno. Želo je treba izpuliti. V mnogih primerih prestane srbenje, če takoj po piku namažemo pičeno mesto s sladkorno raztopino, potem obložimo pičeno mesto z Burowo raztopino. Po pikih komarjev učinkuje dobro salmiak. Burowo raztopino napravite tako: V lekarni kupite zavojček Burowih tablet. Raztopite eno tableto v pol litra vode, pred uporabo potresite dobro tekočino, ker se raztopina rada seseda na dno. Namažite v tej raztopini gazo ali čisto krpo in jo položite na oteklo mesto. Oblogo pa prekrijte z zavojem, ki ne propušča izhlapov. Oblogo je treba večkrat premenjati.

Organ za ravnovesje se nahaja v notranjem ušesu. Sestavljen je iz treh polkrognih kanalčkov in iz dveh vrečic. Kanalčki so postavljeni drug proti drugemu v treh prostorninskih smereh. Na dnu so kanalčki razširjeni in se tam začenjajo ravnovesni živci z ravnovesnimi občutnicami. Kanalčki so napolnjeni s tekočino, ki se premika s premiki telesa in na ta način draži občutnice, ki vodijo po živcih občutke v ravnovesne centrale možgan. Motnje v ravnovesju se pojavijo, če je pokvarjen sam ravnovesni organ ali ravnovesne živčne proge, ki vodijo iz njega, ali pa sama ravnovesna možganska centrala v možganih.

»Karitas« je oddelek naše Vzajemne zavarovalnice in tedaj zares varno ljudsko zavarovanje.

Stanje življenjske zavarovalnice „Feniks“ v likvidaciji

>Oesterreichische Kontrollbank für Industrie und Handel< (Avstrijska kontrolna banka za industrijo in trgovino) je kot upraviteljica življenjske zavarovalnice »Feniks« v likvidaciji po določbi likvidacijskega zakona z dne 8. aprila 1936 objavila takozv. status, t. j. stanje, ki izkazuje višino aktiv, ki so na razpolago upraviteljici za kritje upnikov družbe »Feniks«.

Z objavo tega statusa se pričinja razčiščevati pravo stanje »Feniksovc«, vsi vzroki in vsa ozadja ogromnega poloma pa bržkone še ne bodo pojasnjena v doglednem času.

Vseh aktiv izkazuje status S (avstrijskih šilingov) 5.999.124.87. Ta aktiva sestojijo iz:

gotovine	S	495.476.98
vloge pri poštini hranilnici	"	176.009.82
vlog pri bankah	"	352.719.35
vrednostnih papirjev	"	834.779.80
nadkritja lombardnih kreditov	"	862.030.12
od avstrijskega zveznega zaklada zaplenjenih vrednosti v višini	S	6.192.000.—
manj terjatev istega zaklada	"	6.036.744.07
aktivnih saldov s pozavarovalnicami	"	155.255.98
aktivnih zavarovalnih portfeljev	"	557.814.58
predumov nameščencem	"	660.119.81
raznih dolžnikov	"	410.000.—
inventarja, služb. avtomobilov	"	1.416.593.48
	"	78.325.—

Avstrijski zvezni zaklad (državni erar) je edini »Feniksovc« upnik, kateremu se je posrečilo priti do popolnega kritja. Za dolžne pristojbine z obrestmi je zaplenil različne družbene vrednosti v skupni višini S 6.192.000 (nepremičnine, hipoteke, vrednostne papirje, bančne vloge itd.). Upraviteljica misli, da bo po realizaciji vseh zaplenjenih vrednosti preostalo še S 155.255.93 iz te postavke.

Predumji nameščencev so vnešeni z zneskom, ki se bo iz tekočih plač in odpravni nameščencev verjetno dal izterjati ozir. kriti. V knjigah »Feniksa« izkazujejo predumji nameščencev seveda daleko, daleko večjo vsoto.

Postavka razni dolžniki obsega po večini posojila »iz prijznosti«, ki jih je »Feniks« podeljeval brez vsake trgovske previdnosti in brez vseh primernih garancij. Pretežna večina teh posojil je sploh neizterljiva; koliko je tega vsega skupaj po »Feniksovih« knjigah, ni razvidno niti iz statusa niti iz komentarja, ki je objavljen od posebne strani v strokovnem časopisu »Die Versicherung«. Vsota S 1.416.593.48 obsega le zneske, ki se jih bo verjetno še dalo izterjati. Skoraj gotovo je, da se bo postavka ob realizaciji še občutno skrčila.

Pasivna stran statusa obsega tri skupine.

V prvo skupino spadajo

terjatve, nastale po 20. februarju 1936	S	365.104.51
verjetni stroški likvidacije	"	1.000.000.—
zahtevki nameščencev iz službenih pogodb	"	7.530.000.—

V drugi skupini

je uvrščena terjatev zaostalih davkov, ki ne uživajo prednosti	"	4.419.98
--	---	----------

V tretji skupini so

finančni upniki, pozavarovalnice in druge terjatve	"	57.839.377.08
in pasivni zavarovalni portfelji po staležu z dne 31. decembra 1931, razvrščeni po državah, v katerih je »Feniks« deloval. Primanjkljaj teh portfeljev je v statusu izkazan z zneskom	"	417.136.616.11

Vsa pasiva tedaj znašajo	S	483.875.517.63
temu nasproti znašajo vsa aktiva	"	5.999.124.87

kar pokaže prezadolžitev v ogromni višini S 477.876.392.76 V našem denarju bi bilo to okroglo 4 in četrt milijarde dinarjev.

Likvidacijski stroški S 1.000.000.— se zde skromni, saj gre za likvidacijo ogromnega svetovnega podjetja. Ze omenjena »posebna stran« meni, da bo z zneskom mogoče izhajati le ob največji štedljivosti in silnem naporu.

Zahtevki nameščencev so samo ocenjeni, ker niso še vsa službena razmerja dokončno razčiščena. Število vseh nameščencev je znašalo dne 8. aprila t. l. 1400 ter se je od tedaj znižalo na okroglo 500. Ker vsa aktiva ne znašajo niti 6 milijonov šilingov, terjatve prve skupine pa blizu 9 milijonov šilingov, je jasno, da tudi nameščenci ne bodo prišli do kritja. Vrh tega je verjetno, da se bodo aktiva ob realizaciji še skrčila, terjatve prve

skupine pa zaradi bržkone višjih likvidacijskih stroškov še povečale. Upokojenci zavoda izgube v celoti svoje pokojnine. Nameščenci sicer stojijo na stališču, da je zvezni zaklad protipostavno zaplenil gotove »Feniksovc« vrednosti, šele bodočnost pa bo pokazala, v koliko se jim bo posrečilo uveljaviti svoje zahteve. Položaj »Feniksovih« nameščencev je tedaj zelo slab, usoda upokojencev pa naravnost obupna.

K drugi skupini ni kaj reči. V tretji skupini so najprej finančni upniki, pozavarovalnice in druge terjatve, ki izgube popolnoma vse (šilingov 57.839.377.08). Nato slede v tretji skupini pasivni zavarovalni portfelji za vse države »Feniksovc« delavnosti. Najhuje je prizadeta Avstrija s pasivi S 290.060.494.94, za kar bo kritja samo S 37.276.533.65 in torej primanjkljaja S 252.803.961.19. Njej sledi Češkoslovaška s pasivi 233.763.004.18 šilingov, pokritjem S 116.671.618.23 in končnim primanjkljajem 117.091.385.95 šilingov. Popolnoma je krita Nemčija, razmeroma dobro Francija, najslabše pa »Gibraltar & Sect. Etranger«, kjer je za S 11.986.366.90 pokritja samo S 115.579.10. Za Jugoslavijo je izkazana potreba S 22.957.860.91, s pokritjem S 11.975.102.92, kar daje primanjkljaj S 10.982.757.99 = ca 97 milij. dinarjev.

Premijske rezerve so vnešene po staležih »Feniksovc« centralnega knjigovodstva za 31. december 1935, ker poznejših podatkov pač še ni na razpolago. Popolnoma jasno je, da se je razmerje premijskih rezerv in kritnih sredstev tekom tega leta še močno spremenilo, da se bodo kritna sredstva zaradi prisilnih prodaj in raznih drugih vzrokov še močno zmanjšala, povečala pa potreba zaradi zvišanja premijskih rezerv. Po zatrdilu poučenih krogov ni danes niti približno mogoče oceniti, koliko se bo to razmerje še poslabšalo, gotovo je le toliko, da bo razmerje po končni ugotovitvi premijskih rezerv in eventualni realizaciji kritnih sredstev še daleko manj ugodno.

»Feniksovc« afera je eno najžalostnejših poglavij v zgodovini zavarovalstva in svetovnega gospodarstva sploh. Položaj, kakršnega prikazuje objavljeni status, je žalosten, pripravljajo nas pa že na to, da se bo še znatno poslabšal. Govoriti o kaki sanaciji ali celo nacionalizaciji ali kritju iz javnih sredstev je nesmiselno, saj nimamo sredstev niti za druge, z državnega stališča veliko bolj važne in bolj pereče gospodarske probleme. Najpomembnejši izhod iz cele te nesrečne zadeve bo vsaj pri nas: takojšnja likvidacija. Čim dalje se bo rešitev zavlačevala, tem manjša bodo kritna sredstva in tem večja bo izguba. Naši rojaki, ki so v svoji neprevidnosti zaupali svoja zavarovanja »veliki svetovni družbi«, pa tudi vsi drugi, ki bodo kdajkoli prišli v položaj, skleniti zavarovanje te ali one vrste, naj se iz tega poloma nauče vsaj toliko, da bodo v bodoče zaupali le poštenim, solidnim, domačim zavodom, pri katerih ne bodo doživeli razočaranja, kakršno so doživeli pri »Feniksu«.

Kdo bo dobil

tisoč dinarjev?

Da, kakor smo obljubili, bomo izplačali Din 1000.— enemu izmed onih, ki nam bodo do 31. januarja 1937 poslali pravilno rešitev

celeotne uganke.

Da pa ne bo preveč muke z ugibanjem, povemo, kako je s to uganko. V posameznih številkih »Naše moči« so natisnjeni odlomki odstavka, ki je bil v eni številki že v celoti objavljen. Poiščite, kje so ti odlomki! V rešitvi morate namreč točno označiti, na kateri strani ste odlomek našli in kako je tisti odlomek tiskan. Dalje povejte, v kateri številki je bil natisnjen celi odstavek. — Pripominjamo, da je rešitev zelo lahka. Predpogoj je seveda, da imaš shranjene vse številke »Naše moči« in da jih sedaj ob koncu leta natančno še enkrat prečitaš in pregledaš. Pa še to povemo, da boste v eni številki odlomek zaman iskali. V kateri? Tudi na to morate odgovoriti.

Obilo sreče!

Zato postavimo v prihodnjem članku kratko primerjavo med prejšnjimi avstrijskimi zakoni in med novimi določbami našega zakona o občinah. Poprej pa še pripomnimo, da se nanašajo vsi v naši razpravi navedeni domovinski zakoni samo na one dežele ali kronovine, ki so bile zastopane v avstrijskem (dunajskem) državnem zboru, ne pa tudi na drugo (ogrsko) državno polovico s Hrvaško in dr. — Tam so imeli povsem druge zakone o domovinstvu. (Nadaljevanje.)

F. K.—n:

Domovinstvo in novi zakon o občinah

(Nadaljevanje.)

Zadnji odstavek § 17 pa določa:

Če stanuje kdo stalno najmanj deset let v isti občini in ta za ta čas zoper njega ne more prigovarjati ničesar, kar je navedeno pod točko 1. tega paragrafa, niti mu ne more prigovarjati, kaj iz točke 2. tega paragrafa, če pridobil po zakonu članstvo te občine in ga izgubi v občini, v kateri ga je dotlej užival, razen če izjavi, da obdrži dosedanje članstvo, in dokaže, da pristojna občina — dosedanja seveda — na to pristaja. —

Tako § 17. zakona o občinah, ki v zvezi s

§ 16. v najbistvenejših potezah vsebuje osnovna določila o pridobivanju domovinstva v naših občinah. — Določila ostalih treh paragrafov (18., 19., 20.) urejajo samo upravni postopek političnih oblasti, ko je treba reševati spore (pritožbe in drugo) v sto in sto primerih, ko nastanejo nejasnosti v tako kožljivih zadevah, kakor so predvsem le-te o domovinstvu. —

Skoraj bi dvomili, da so navedena določila §§. 16. in 17. popolnoma jasna vsakomur, to je vsakemu poprečnemu državljanu, ki ni imel morda niti potrebe niti prilike ukvarjati se s težkimi vprašanji o domovinstvu. Tudi ne bom trdil, da bo vsak izmed naših brancev popolnoma na jasnem glede vseh primerov domovinstva na podlagi razprav v naših člankih, ker to pri neštetih raznoličnostih domovinskih vprašanj sploh ni mogoče, ne da bi se temeljito poglobil v podrobnosti ob primerjavi teh določil s prejšnjimi zakoni o domovinstvu. —

Iz dneva v dan odlašaj z zavarovanjem svojega življenja. Ali ne bo jutri že prepozno? Pa čeprav ne bi zbolel ali celo umrl, vendar z odlašanjem sebi nič ne koristiš. Čim starejši namreč postajaš, tem višjo premijo boš moral plačevati.

Janez Furlan, poveljnik poklicnih gasilcev v Ljubljani:

Gašenje in reševanje na vodi

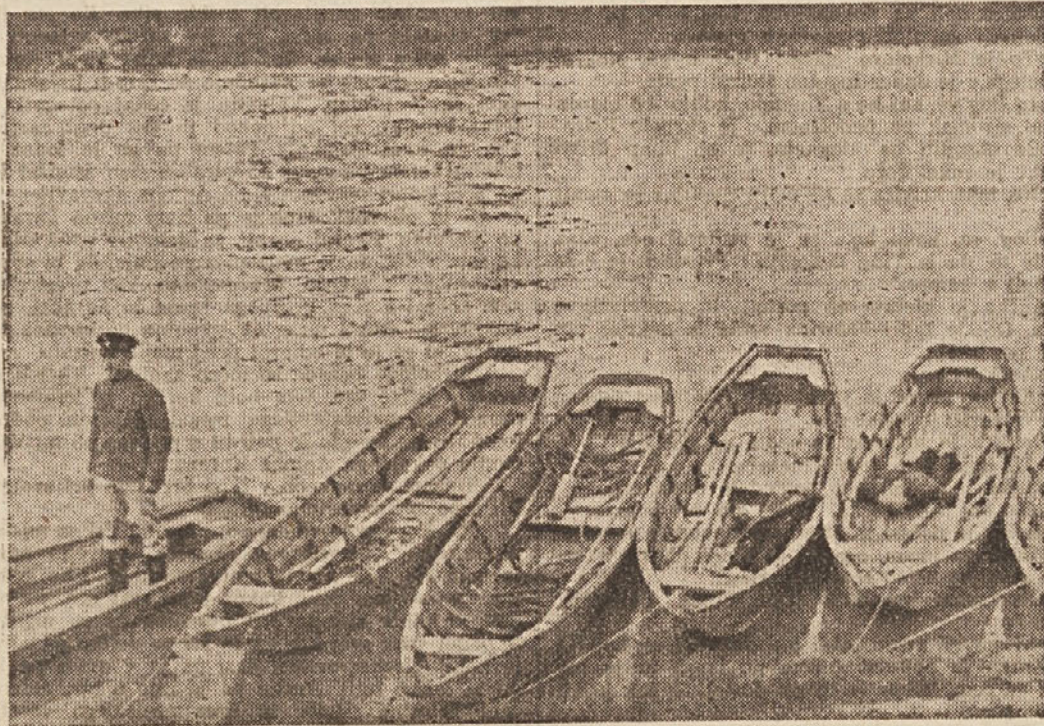
V dneh od 4. do 6. junija 1936 se je vršil na Dunaju mednarodni gasilski kongres, združen s proslavo 50 letnice obstoja dunajskega poklicnega gasilstva. Ob tej priliki so nam dunajski poklicni gasilci pokazali toliko zanimivega, da bi bilo škoda, če bi na vse to, kar smo videli in slišali, enostavno pozabili. Zato sem se odločil opisati naj-

Ko je bilo to delo končano, so na nekoliko višjem mestu spustili v vodo lutko, ki je predstavljala mrliča in jo pustili plavati po vodi. V trenutku sta na dano povelje odveslala dva gasilca s čolnom v smeri plavajoče lutke in zopet tako priveslala do nje kot malo prej pri pristajanju ob brunu. Zanimivo je, da se predmetu direktno niso

delo opravil v minuti in že je bil čoln pripravljen za odhod. Na sprednji levi strani čolna je pritrjena posebna priprava, na kateri je lepo navita vrv s kavliji (trnki), ki so s pomočjo kratke vrvi pritrjeni na glavno vrv. Kratke vrvi s kavliji so približno pol metra dolge in v razdalji približno enega metra vpletene na glavno vrv. Predno je čoln odrinil od brega, je vzel gasilec v drugem čolnu v roke prvi konec vrvi. Ko pa je čoln vozil proti sredini reke, se je lepo zložena vrv sama odvijala in vsled teže pogrezala v vodo. Gasilec, ki je vodil čoln, je obkrožil določeni prostor in se vrnil nazaj k bregu, medtem pa je gasilec v drugem čolnu vlekel za vrv in kmalu se je pokazal iz vode navidezni mrlič, ki je visel na kavliju (trnku) pripet za obleko. Dunajčani so nam takoj hiteli pripovedovati, da so pred časom prav na ta način iskali v vodi nekega utopljenca. Slučaj pa je hotel, da so baje potegnili iz vode v teku pol ure dva druga, nato pa šele tistega, ki so ga pogrešali.

Kot zadnjo točko so nam pokazali gašenje požara na sledeči način. S čolnom, ki ga vidite na sliki, so se odpeljali gasilci preko kanala s tako hitrostjo, da sem se čudil. Pogonsko silo je proizvajal navaden gasilski agregat, ki ga imajo skoro že vse čete pri nas, le da je nekoliko močnejši. Agregat je bil postavljen v sredo med oba čolna. Ko so prišli do brega, so napeljali še cevi, ki so jih vozili s seboj v čolnu in bi že lahko gasili, če bi bilo treba. Ze samo to, kako hitro se je vse to izvršilo, je vredno občudovanja. Kmalu za tem je odplul od brega še drugi čoln (dva skupaj pritrjena), na katerem sta bila dva agregata in 8 mož. Ta dva agregata sta proizvajala tako silo, da je čoln plul skoro v premi črti preko reke na nasprotni breg. Pri bregu sta skočila iz čolna najprvo dva gasilca, ki sta imela nalogo z vrvmi obdržati čoln pri bregu, ostali pa so razvili cevi in že je brizgal močan curek iz »Komet« ročnika odnoso ustnika gosto peno. Gasilci v prvem čolnu so namreč delali oziroma gasili z vodo, v drugem čolnu pa s peno.

Resnici na ljubo budi povedano, da je bilo vse tako lepo izvedeno, da sem kar oživel in na mestu napravil trden sklep, da se bomo skušali tudi v Ljubljani opremiti s sličnimi napravami, če bodo sredstva na razpolago. Tudi v krajih ob Savi, Dravi in Donavi bi take priprave gasilskim četam izborna služile. Ker čolni niso dragi, vse druge priprave pa čete že imajo, bi stroški ne bili pre-

prvo prav posebno zanimivo in poučno vajo, ki se je vršila na donavskem kanalu in katero je izvajal oddelek poklicnih gasilcev. Kaj smo pri tej vaji videli in česa smo se naučili?

Predno preidem k natančnemu opisu vaje same, moram povedati, da so imeli s to vajo namen prikazati občinstvu, kako se vrši na vodi reševanje ljudi in živali ter kako se poišče in izvleče iz dna globoke reke predmet ali mrtvec, in končno, kako se gasijo požari poslopij, ki stoje ob vodi in je dostop mogoč le z vodne strani.

Ob bregu donavskega kanala so stali čolni posamezno ali po dva vzporedno skupaj pritrjena. V teh čolnih so stali poklicni gasilci in to po eden, dva ali več mož v enem čolnu in čakali povelja.

Najprvo so nam pokazali veslanje preko globoke reke in pristajanje s čolni sredi vode. Na dano povelje so odveslali gasilci s čolni, v katerem je bil po en mož, od brega in so z neverjetno sigurnostjo pristali prav vsi ob lesenem brunu, ki je plavalo sredi vode. Da se ni bruno premikalo, so ga z vrvjo pritržili na motorni čoln. To veslanje in pristajanje so v različnih variantah večkrat ponovili. S tako spretnostjo in sigurnostjo, kot so to delali ti možje, more veslati in pristati na določenem mestu in to spričo nemirne vode in močnega vetra samo tisti, ki se stalno vežba. Seveda so imeli za vsak slučaj, če bi kdo ne mogel pristati, pripravljen kakih 100 metrov nižje tudi motorni čoln. Da ni to lahka zadeva za enega samega gasilca, se je takoj videlo, ker je moral vsak mož napeti vse svoje sile; sicer bi se mu ne posrečilo pristati in bi ga voda odnesla. Veliko lažje pa sta to delo opravila dva gasilca zato, ker je prvi vedno uporabil hak za pristajanje in odgon, drugi pa manevriral z veslom. Kakšne čolne so uporabljali, kaže slika.

nikdar približali, temveč so obstali vedno pet do deset metrov nižje tako, da se je lutka sama približala čolnu. To se je zgodilo vedno tako hitro, da smo komaj opazili, kdaj so jo potegnili v čoln. Dva taka navidezna mrliča vidite v čolnih na sliki.

Tako se rešujejo iz vode predmeti, ki se vidijo in plavajo na vrhu vode. Ker se pa največkrat utopljenec ne vidi in ga je potrebno najprvo poiskati, so nam tudi to pokazali.

Na cesti ob obrežju je stal avto, ki je bil opremljen z reševalnimi pripravami in na katerem je bil tudi motorni čoln. Samo nekaj trenutkov je trajalo in že je bil motorni čoln v vodi. Čolne imajo vse tako urejene, da motor ni pritrjen, ampak tvori del za sebe in ga šele potem pritržijo. Gasilec, ki ga je prinesel iz avtomobila, je to

veliki. Priporočam pa, da si pred nakupom vse te priprave sami ogledate na Dunaju ali kje drugje, ker jih zelo radi pokažejo.

Prav boš zavarovan, če se boš pred sklepom zavarovanja obrnil na Vzajemno zavarovalnico.

Firbec. »Ali imate kaj otrok?« vpraša gospa Firbec.

»Da, sina imam.«

»Ali kadil?«

»Bog obvaruj!«

»Čudovito! Ali prihaja pozno ponoči domov?«

»Nak, precej po večerji zaspi.«

»Krasno, diven dečko mora biti. Koliko je pa že star?«

»Poldrugi mesec mu je.«

M. K.: **Pesem polja**

(Povest.)

(Nadaljevanje.)

Stari Koren je ob Tinetovi ugotovitvi onemel, Janez pa je siknil skozi zobe težko grožnjo.

Slednjič so vendar šli Janez, Peter in Tine v Mačnik po mrtvega mladeniča. Doma je bilo vse narobe. Oče je sedel za mizo in sklanjal sivolaso glavo, kakor bi ga na tilniku tiščalo težko breme. V nekaj minutah ga je upognilo, da je bil videti za deset let starejši. Luka je še vedno poihteval in Jože si je bled grizel ustnice. Ančka pa je tekala kakor brezumna sem in tja in si brisala vroče solze, ki so ji drsele po lepem licu.

Na vzhodu se je že svitalo, ko so oni trije na nosilnici prinesli mrtvega mladeniča. V hiši je nastala zopet zmeda, ko so gledali mrtvi, trdi, ta lepi, vedno se smejoči obraz. Črni kodri so bili spleteni od krvi, na glavi je zevala široka, grozna rana. Vrat in bela srjca sta bila marogasta od strjene krvi. Ustnice so bile bolesto in trdo stisnjene, nekaj tako žareče, črne oči pa so motno, obtožujoče zrlje proti nebu.

Ančka se je vrgla na mrtvega brata in neotolajljivo jokala ter ga klicala, da so jo morali siloma odtrgati od njega.

Medtem so se zbrali domala vsi iz vasi. Vsem so se smilili Korenovi, še celo onim, ki so jim bili zavistni zaradi njihove sreče in premoženja. Odkritosrčno so jih pomilovali in tolažili; saj je resnica, da smo si v nesreči najbližji.

Vonj smrti je legel nad vso Korenovo domačijo. Kokoši so molčale. Hasan je žalostno tulil pred hišo.

Ko se je povsem zdanilo, sta prikorakala od Rovtov sem dva orožnika z nasajenimi bajoneti. Ljudje so se jima umaknili, da sta mogla priti do mrljica. Orožnika sta ogledala mrljica in povedala, da ga morajo odpeljati v mrtvašnico. Potem sta se ozrla po ljudeh in eden je počasi vprašal:

»Kje je Valentin Žagar?«

»Podlesnikov Tine, Podlesnikov Tine,« je završalo med razburjenimi vaščani.

Tine je prav tedaj stopil iz veže v hišo. Vseh oči so vprašujoče obstale na prišlecju. Orožnik mu je položil roko na ramo.

»Vi pojdete z nama.«

Tine je osupnil in prebledel.

»Z vama? Zakaj neki?«

»V imenu postave, vi pojdete z nama!«

»Kaj sem naredil? Za božjo voljo, kaj sem naredil?« je vpraševal Tine z bolestinim glasom.

»Umorili ste pokojnega Korena.«

Tine se je opotekel, tako ga je zadela obtožba.

»Morilec? Jaz, morilec?« je dahnil ves potr.

»Morilec! Tine — morilec!« je zašumelo med ljudmi. Spogledali so se, žal jim je bilo poštenega fanta.

Stari Koren je vstal in stopil k Tinetu.

»Pustite fanta. Jaz vem, da on ni ubijalec.«

Tine ga je hvaležno pogledal, orožnik je pa odmahnil z roko in odločno rekel:

»Koren, vi ne veste. Tine je ubijalec. Nekdo ga je videl, ko je udaril Antona po glavi s težkim, hrastovim kolom.«

Med vaščani je vnovič zašumelo. Torej je le res Tine zločinec! Ze mora biti tako, če ga je pa nekdo videl.

»Čudno, bila sta nerazdružna prijatelja,« je menil eden.

»Sprla sta se, ga je pa mahnil. V togoti človek marsikaj naredi, česar drugače ne bi,« mu je odgovarjal drugi.

Tine pa je stal pred orožnikoma nem, bled, str. Tam od mrtvega brata je pritekla Ančka in se vrgla Tinetu okrog vratu.

»Tine, reci, da to ni res! Recil!«

»Ančka moja,« jo je objel z obema rokama Tine. »Prisegam ti, da to ni nikdar res.«

Ančka ga je zrla v oči in videla, da govori resnico. Tinetove oči so bile motne od bolesti, a gledal je Ančki naravnost v oči in ni izmaknil pogleda. Deklica je zajokala, Tine pa se je sklonil k njej in jo pred očmi vseh vaščanov poljubil.

Orožnik je zdaj odrinil Ančko in izvlekel verižico. Tine se ni branil, ko ga je orožnik vklepal. Vsi so v strahu molčali, le Ančka je na glas zahtela.

»Tine, dokaži svojo nedolžnost in vrni se kmalu!«

»Če Bog da, Ančka, se kmalu vrnem. Nebo in zemlja naj pričata, da sem nedolžen, nedolžen! Ah, Ančka, vsaj ti me ne obsojaj in ne pozabi me, Ančka moja!«

»Do groba bom mislila nate, Tine.«

»Zbogom, Ančka!« Tine je zahtel.

»Zbogom, Tine!« Ančka je zajokala in stekla v kamrico.

»Pojdimok!« je rekel Tine orožnikoma. Bled, a solznimi očmi je stopal med njima po poti proti Rovtam. Še sanjalo se mu ni pred nekaj urami, da ga bodo gnali po tej poti, s pečatom sramote na čelu. In Ančka! Uboga sirota, kaj jo je danes zadelo. Zaradi nje mu je, zaradi nje mora dokazati svojo nedolžnost. Mora! Ali kako, kako?

Mnogim vaščanom so igrale solze v očeh in bili so prepričani, da Tineta res nedolžnega ženejo. Drugi med njimi pa so mu že krojili sodbo in obsojali Ančino vedenje.

Tončka so naložili na voz in ga odpeljali v mrtvašnico doli na pokopališče. Ljudje so se razšli, domači so otožno povešali glave.

»To je Mirkotovo maslo Ubijem ga, stokrat prekletega,« je Janez togotno stiskal pesti.

»In Bog ve, kaj bo s Tinetom, koliko bo morda prestal siromak po nedolžnem,« je skrbelo Petra.

»Še obsoditi ga utegnejo, če bo lump krivo pričal,« je rekel Jože.

»Ne, taka krivica se ne more zgoditi,« je menil Luka.

»Bog ve, kako bo,« se je vzdignil oče. »Jaz vem le to, da je Tine nedolžen.« Premeril je hišo in stopil v kamro.

Ančka je klečala ob postelji in neotolajljivo jokala. Oče je zaprl kamrino vrata in dekllico pobožal po laseh.

»Ančka!«

»Kaj je, oče?« je vprašala sirota med jokom.

»Vstani!« je velel oče.

Dekllica je ubogala in sedla na posteljo.

»Ali imaš zelo rada Tineta?«

Ančka je preplašeno pogledala očeta.

»Ne boj se, Ančka, povej po pravici.«

Ančka je počasi in strahoma povedala resnico.

»Rada ga imam, oče. O, če njega obdrže v zaporu, oče, jaz bi od žalosti umrla.«

»Pa zakaj mi nisi tega nikoli povedala, Ančka?«

»Nisem si upala, oče, ah, še zdaj se bojim.«

Koren je pobožal Ančko po laseh in jo poljubil na čelo, kakor še nikoli doslej. Mehak je bil njegov glas.

»Ti ubogi moj dobri otrok! Ne boj se, Ančka, jaz razumem tvojo bolečino. Da bi se le Tinetova nedolžnost skoraj izkazala!«

»Ah, moj ljubi oče, meni pa nekaj pravi, da tega ne dočakam nikdar. O, ko bi vi vedeli, kako me boli v prsih, žge me kakor ogenj. Tonček mrtev, Tine obtožen, da je ubijalec! To je preveč hudo! Oče, moj oče!«

Naslonila se je očetu na ramo in ihtela. Oče jo je ljubeče tolažil in božal.

»Zaupaj, Ančka, da pride resnica na dan. Bog bo pomagal in Mati božja. Glej Njeno sliko nad svojim vzglavjem! Priporoči se Njej. Ona naj bo tvoja mati, ko ti je zemška mati umrla. Razmisli moje besede, Ančka: zjokaj se, laže ti bo.«

Oče se je dvignil in odšel v hišo. Zaukazal je fantom, naj nakrmi živino in postore to in ono okrog doma. Bil je zopet oni jekleni, neupogljivi, ponosni mož, ki ni vriskal v veselju in ni klonil v žalosti. Upognjeni hrbet je vzravnaval, žalost, ki mu je polnila srce, je potlačil globoko v dno duše. Vedel je, da mu ne more nihče pomagati nositi njegove bolečine in da vse solze mrtvega sina ne bodo več obudile in vzdramile.

Ančka je pa po očetovem odhodu padla na kolena pred Marijino podobo in molila preprosto, a prisrčno:

»Marija, moja nebeška mati, ti tolažnica vseh žalostnih, ozri se z dobrotljivim očesom na mojo preveliko tugo in pošlji mi žarek tolažbe v ranjeno srce. Bodi mojemu bratu na poti v nebesa pomočnica in Tineta reši strašne sumnje; daj, da se izpriča njegova nedolžnost. Amen.«

Po tej izvorni molitvi ji je bilo srce potolaženo. Mati božja jo je tolažeče gledala in deklci je vstalo v srcu novo upanje. Dvignila se je, obrisala si z robčkom solzni obraz in odšla v kuhinjo.

9.

Komisija je ugotovila, da je bil Korenov Tonček udarjen po glavi z močnim, topim orodjem. Na mestu poboja so našli oni težki hrastov kol, ki je bil ves okrvavljen. Na tleh so bili sledovi krvi, poznale so se stopinje Tinetove, Tončkove in še nekoga drugega. Mirko, ki je ves čas hodil s komisijo, je izjavil, da so to njegove stopinje, ker je po Tinetovem odhodu šel gledat Tončka, če ni morda le nezavesten. Razložil je komisiji celo zgodbo prav natančno.

»Dalj časa že sem opazoval ta dva mladeniča, ker sem vedel, da sta oba divja lovca. Videl sem nekoč pokojnega Antona, ko je nesel domov dva

divja zajca. Ko sva šla drugi dan z nekim mojim tovarišem preiskovat, so naju surovo pregnali. Drugič sem videl Valentina, ko je nesel domov lisico. Šel sem gledat in sem našel lisico s pastjo vred v podstrešju kózolca. On me je pa surovo zgrabil in me pahnil v globočino treh do štirih metrov. Ovadil sem ga in je dobil mesec dni zapora. Pred kratkim šele se je vrnil domov. Predsinočnjim sem videl, da gresta nekam čez polje. Uverjen sem bil, da gresta na lovsko tatvino. Skrivaj sem jima od daleč sledil in prišel prav v to grmovje tu — sem. Anton je sedel na travo k vodi, Valentin je pa odšel gor v gozd. Čez nekaj časa se je vrnil z lepim lisjakom. Potem sta vžgala dinamit in začela izmetavati mrtve ribe. Ko sta jih vse zmetala na suho, sta jih začela skladati v vrečo. Sprla sta se, ker jih je hotel imeti Anton več. Sporekla sta se nazadnje še zaradi lisjaka in vnel se je pretep. Valentin je tedaj potegnil ta težki hrastov kol od nekod in ves divji zarjul: »Na, tu imaš lisjaka!« Potem pa ga je lopnil s težkim kolom po glavi. Prestrašen sem zamižal in, ko sem odprl oči, sem videl Antona okrvavljenega ležati tu ob vodi, Tine je pa čisto mirno korakal po Mačniku. Skoraj se mi je stemnilo pred očmi, ko sem videl, da je moje prizadevanje, da bi spravil Antona k zavesti, brezuspešno. Ves prestrašen sem začel s tega groznega kraja in še zdaj, gospodje, me stresa mraz ob spominu na strašni dogodek, ki se je tu odigral pred mojimi očmi.«

Mirkotove besede so točno zapisali. Verjeli so mu do pičice vse, tem bolj, ker ga je komandir označil za najvestnejšega izmed njegovih podrejenih. Svoje besede je potrdil s prisego ob mrtvem truplu pokojnega Antona Korena.

Tončka so zagrebli v črno prst tam pri svetem Primožu ob materinem grobu.

Pri Korenu je vladal popoln mir. Vsi so mislili na žalostno smrt ubogega Tončka, a svojih misli ni nobeden izdal z besedami. Molčali so, tih je šel vsak po svojem delu, kakor je ukazal oče. Še pri jedi ni nihče spregovoril besedice in po molitvi je prijel vsak svoj klobuk in šel po delu. Oče edini je hodil visokozravnan, dasi ga je v prsih peklo, da bi lahko tulil. Ančka pa je bila bleda, neizrečeno žalostna. Molče in brez prejšnjega veselja je delala, še rože, njene nekdanje ljubljence, je niso več veselile. Vsak večer je bridko jokala v svoji kamrici in molila mnogo molila.

(Dalje sledi.)

Priporoča se

Dovč Josip, splošno mizarstvo
Savlje št. 71, p. JezicaVzajemna zavarovalnica dela izključno z našim
domačim kapitalom.**Samo
STOLI**iz upognjenega lesa
združujejo največjo
eleganco z izredno
odpornostjo in tr-
pežnostjo.**REMEC-Co.**
tovarna upognjenega pohištva**KAMNIK**Zahtevajte v vseh pohištvenih
trgovinah le naše blago

A Vindišar, Ljubljana:

Zastonj zavarovanje

Zimske večere poseda oče Martin na toplem zapečku. Tam premišlja, kako je bilo v letu, ki odhaja, in dela načrte za leto, ki prihaja. Pregleduje važne listine, potrdila za sekuranc in fronke, med njimi požarno listino, polico. Prebira požarno polico. Zdaj bo poteklo deset let, odkar ima zavarovano domačijo. Saj ni nič posebnega: leseno, s slamo krito. Pa vendar, dom je pa le, kjer edino se še odpočije in bi ga z današnjimi dohodki ne spravil skupaj.

Da, deset let! Za zadnje leto premija ni še plačana! Saj se je boril s plačilom vsako leto, pa tako na tesnem, kakor zdaj, ni bil še nikoli. Kakor klofuta mu vpade ostrá misel: devet let si plačeval premije, pogorel pa nisi! Zastonj si plačeval, zastonj si bil zavarovan. Ali je bilo potrebno?

Na mah je konec z Martinovim mirom. Zdrzne se, hodi po sobi in se oteplje grde skušnjave: plačeval si, pogorel pa nisi! Devet let zastonj! Kaj pa deseto leto? In za naprej? Ali boš še tako nespameten?

O, to so težke skrbi, ki vstajajo ob takihle ugovorih in je treba mnogo korajže in pameti, da se jih otreseš! Da spoznaš, da se jih otresti brezpogojno moraš! Pomagal ti bom, oče Martin, da ne boš podlegel skušnjavam in da nam ostaneš zvest! Da ostaneš še za bodočih deset let zvest svoji domačiji in svojim domačim. Saj bi bil kaj slab oče, ako bi zavarovanje opustil in svoj obstanek izpostavljal!

Premijo si plačal, pogorel pa nisi!

Ko si sklenil zavarovanje, ni bil tvoj namen, da boš pogorel in, nespametno vzeto, z odškodnino obogatel. Pač pa si se predvsem hotel znebiti tiste težke skrbi, grozečega nemira in žgoče negotovosti, kaj bo jutri s teboj, z družino, s tvojo domačijo in imetjem. Vsaj nekam si se hotel opreti, vsaj nekomu zaupati, sicer ti je bilo vsako delo mučno in brez uspehov. Zavaroval si se! Spoznal in okusil si, kako prijetna je zavest: zavarovan biti! Zdaj razumeš, da ima opravičeno ta zavest svojo ceno in da je to ceno treba plačati. Čeprav nisi pogorel, si svoj namen dosegel. Ko si plačal premijo, to ni bilo zastonj! Kajti ves čas si bil miren in zavarovan.

Drugo: poleg tega, da si s plačilom premije sebi koristil, si pomagal tistim tvojim bližnjim, ki so bili bolj nesrečni od tebe in so pogoreli! Kako bi sicer mogli ti dobiti odškodnino, ako bi pogorel vsak, ki je zavarovan, ter zahteval od zavarovalnice več, kot je na premijah vplačal. Takrat si ti pomagal drugim, drugikrat bodo drugi tebi pomagali. To je bil tvoj drugi namen ob zavarovanju, da si namreč vzajemno pomagamo vsi za enega in vsak za vse! To je zavest, da si drugim potreben v oporo in pomoč. In ta zavest ima zopet svojo ceno, ki jo je prav tako treba plačati. Tedaj se ti je tudi tu izrabila plačana premija in nič nisi plačeval zastonj, marveč si za vsa plačila prejel odškodnino. Ako ne v denarju, si jo prejel v zavesti, da si varen in drugim v pomoč. Ta zavest je pa več vredna, kakor nekaj tisočakov, ki bi jih prejel za uničeno domačijo, ubite živce in raztepeno družino.

Premije nisi plačal, saj tudi pogorel nisi! Čemu neki bi jo plačal, ko pa ni več nobene nevarnosti. Srečno si ušel nesreči.

Takih in podobnih izgovorov imaš vse polno, oče Martin. Z njimi bi rad sebe prepričal, kako premeteno si zavarovalnico potegnil, ko nisi pogorel, a tudi plačal nisi. Pa so nespametni ti tvoji izgovori. Upoštevati moraš, da nobena zavarovalnica ne more nuditi varne in visoke odškodnine kar zastonj. Jamstvo in pripravljeno v vsaki nevarnosti zavarovalnico dosti stane in jo je treba plačati! To plačilo je premija! Ravno premije pa, plačane in neizrabljene po požaru, so za plačilo odškodnin neobhodno potrebne. Ako je tedaj minilo leto in požara ni bilo, s tem še ni rečeno, da postane plačilo premije nepotrebno. Za varstvo je treba prav tako plačati!

Vedno pa sebi mnogo škoduješ, ako plačilo premije zavlačuješ, ali celo opustiš. Premija se plačuje za naprej, za nevarnost, ki utegne nastopiti v bodočnosti. Tako plačilo za naprej ni težko. Saj je brez vseh stroškov in nudi vso varnost jamstva. Mnogo težje pa je plačilo za nazaj, za stare dolgove, za čas, ko nevarnost ni nastopila, niti več nastopiti ne more. Glavnega, kar si hotel, nimaš, namreč varnosti za naprej. Takole se silno nespametno izpostavljaš nevarnosti, da te doleti nesreča in boš brez kritja in odškodnine.

Iz zapisanega sledi, da vse premalo cenimo tisto točnost, ki vsak dolg, zlasti pa dolg iz zavarovanja, v redu plača. Točno plačilo je najcenejše in prinaša največ koristi. Za nobeno ceno ne bi smeli dopustiti, da nam plačilo zaostane in zastara. Nič ni sicer lažjega, kakor plačilo odložiti, pa tudi nič težjega, kakor zastarelo premijo plačati. Pa nič ni bolj potrebnega, kakor zaostali dolg čimprej poravnati. Bolje je plačati nekaj dinarjev za premijo, kakor pa izpostavljati se izgubi nekaj tisočakov. Nizko je plačilo premije, pa tako visoko je izplačilo odškodnine.

Ali se torej izplača, igrati se z zavarovanjem, varati sebe in svoje, tvegati svoj obstoj?

Devet let si torej plačeval, oče Martin, za deseto leto ti je plačati težko, češ saj pogorel ne bom! Mar iz tega sledi, da to deseto leto v resnici pogorel ne boš? Nocoj ležeš počivat. Ali kaj veš, kaj bo čez noč in jutri čez dan. Nič ne veš, še v sanjah slutiti ne moreš, ali ne prideš jutri na vrsto ravno ti in ti bo v rešitev plačano zavarovanje.

Zahvali Boga, da ti je s šibo prizanesel devet let. Le obdrži zavarovanje in se priporoči Bogu, naj te varuje še naprej.

Tržne cene v Ljubljani v novembru 1936.

Govedina: meso I. vrste 10—12 din, meso II. vrste 8—10 din, meso III. vrste 6—8 din za 1 kg. Teletina: meso I. vrste 14 din, meso II. vrste 12—14 din za 1 kg. Svinjina: meso I. vrste 14—16 din, meso II. vrste 10—12 din za 1 kg. Slanina: domača 14—15 din, hrvaška 15—16 din. Salo: domače 15 din, hrvaško 16 din. Mast: 18—20 din. Šunka: 18—20 din. Prekajeno meso: I. vrste 18 din, II. vrste 16 din za 1 kg. Drobnica: koštrunovo meso 8—10 din, jagnjetina 12—14 din za 1 kg. Klobase (kranjske): sveže 20—22 din, polprekajene 14 din, suhe 30—35 din. Prekajena slanina 16—20 din za 1 kg. Perutnina: piščanec 11 do 18 din komad, piščanec zaklan 20—22 din 1 kg; kokoš kom. 18—25 din, zaklana 18—20 din za 1 kg; raca 18—20 din komad, zaklana 17—18 din za 1 kg; gos komad 30 din, zaklana 16—18 din za 1 kg. Mleko in mlečni izdelki: mleko 2—2.25 din

za 1 liter; maslo surovo 24 din, maslo čajno 28 do 36 din, maslo kuhano 24 din, sir bohinski 24 din, sirček 6 din, sir polemontalec 24 din, sir trapist Ia 20 din, sir trapist IIa 18 din za 1 kg. Jajca: 0.90—1.15 za 1 komad. Kruh: beli 4 din, polbeli 3.50, črni 3 din za 1 kg. Sadje: jabolka I. vrste 6 din, II. vrste 4 din, III. vrste 3 din, hruške I. vrste 10 din, II. vrste 6 din, III. vrste 3 din, češplje 4—6 din, češplje suhe 8 din, grozdje 4—8 din, suhe hruške 6 din, orehi 7 din, orehi luščeni 23—25 din za 1 kg. Mlevski izdelki: moka št. 0 3.25—3.50 din, moka št. 2 3—3.25 din, moka št. 4 2.75—3 din, moka št. 6 2.50—2.75 din, kaša 4 din, ješprenj 4 din, ješprenjek 5—7 din, otrobi 1.50 din, koruz moka 2.25 din, koruz. zdrob 3 din, pšenični zdrob 4 din, ajdova moka I. vrste 5 din, II. vrste 4.50 din, ržena moka 3 din. Vse navedene cene za mlevske izdelke veljajo seveda v prodaji na drobno. Žito: pšenica 185 din, rž 165—175 din, ječmen 155 din, oves 145 din, proso 140 din, koruza 120—145 din, ajda 135 din, fižol ribničan 180 din, fižol prepeličar 360 din, leča 540—950 din za met. stot. Kurivo: trda drva 65—75 din, trda drva žagana 75—80 din, mehka drva 55—60 din za 1 m³. Krma: seno sladko 45 din, slama 30 din za 1 met. stot. Zelenjava in gobe: solata ajserica 2.50 din, solata endivija 3 din, zelje zgodnje 0.50 din, zelje kisel 2.50 din, ohrovi 0.75 din, karfižola 8 din, paradižnik 5 din, fižol luščen 2.50—4 din, čebula 1.25 din, krompir novi 0.75—1 din, repa 0.50 din, repa kislá 2 din za 1 kg. Korenje 2—3 din, peteršilj 2 din, zelenjava za juho 2 din, pesa rdeča 2 din za 1 kg. Gobe: lisičke 2 din za 1 liter.

GOSPODARJI!

Poleg ročnih in motornih slamoreznic ter drugih gospodarskih strojev vam lahko dobavimo tudi bakrene žganjske kotle v raznih velikostih ter pocinkane in bakrene brzoparilnike.

Vprašajte pri nas za cene!

FERDO SMOLA

poljedelski stroji in plugi

Sv. Jurij ob juž. železnici

Pred sodiščem. Sodnik: »Ko ste zadnjič stali tukaj, ste navajali, da ste kradli le zato, ker niste imeli denarja za pokop svoje tašče. Kaj navajate danes za ponovno tatvino?« — Obtoženec: »Rad bi ji oskrbel nagrobni spomenik.«

Ilustracije in klišeji

dajo reklami čelo pravo lice — Za reklamo v visokih nakladah vvažuje le offsettisk, ki je danes najcenejši!

Kamenotisk & Knjigotisk
Bakrotisk & Klišarna
Litografija & Offsettisk

JUGOSLOVANSKA
TISKARNA
LJUBLJANA
KOPITARJEVA UL. 6

Jože Podslivniški, Ljubljana:

Kako skrbijo drugi narodi za svoje rojake v tujini

Kdor danes pazljivo zasleduje svetovno časopisje, bo našel v njem poleg drugega tudi misel: Pomagajmo našim bratom in sestram, da nam ne utonejo v mrzli tujini. Oni nam utirajo pot v svetu s svojim delom in nam leto za leto večajo naše politične, gospodarske in kulturne meje.

Odvč bi bilo, da bi omenjal vse te velike narode, ki s tako skrbnim očesom in odprtim srcem omogočajo svoji krvi v tujini razvoj in obstoj. Za enkrat naj omenim le dva naroda, ki bivata v naši bližini in ki se še na prav poseben način zanimata za svoje izseljence. To so Nemci in Poljaki.

Da so danes nemški izseljenci po vsem svetu tako dobro organizirani na kulturnem, političnem in verskem področju, se morajo zahvaliti svoji stari domovini — Nemčiji. Nemška država z veliko uvidevnostjo skrbi in ljubeznivo čuva svojo kri, ki je razkropljena po vseh delih sveta. Sedaj imajo Nemci nad 30 milijonov izseljencev. Od teh je dobra polovica katolikov, ostali pa so pretežno protestanti. Povsod, kjer se je naselil nemški življenjski svet, ki predvsem skrbi za ohranitev nemškega jezika in pristnega nemškega duha. Te organizacije so vedno v živih zvezah z domovino 65 milijonskega naroda in ta se dobro zaveda, da ima v svojih izseljencih močno oporo v svoji zunanji politiki. Da pa so ti stiki možni in realni, zato so si Nemci ustanovili v domovini razna društva, ki imajo samo to nalogo, da so v stalni zvezi z izseljenci. In vsa ta društva podpira država z ogromnimi denarnimi zneski. Nemčija ima taka društva v vseh večjih nemških mestih. Oglejmo si jih od bliže:

Nemci imajo v glavnem tri društva, toda vsa tri so med seboj v tako tesni zvezi, da se ločijo le po imenu, ne pa po namenu. In ta so: Družba sv. Bonifacija, Družba sv. Rafaela in Društvo za Nemce v inozemstvu. Poleg teh pa je tudi zelo močno Gustav-Adolfovo protestantsko društvo.

Družba sv. Bonifacija skrbi predvsem za nemško diasporo, Rafaelova družba za izseljence v prekomorskih krajih, Društvo za Nemce v inozemstvu pa skrbi za nemške manjšine v Evropi, obenem pa vodi glavni pregled za vse Nemce v inozemstvu. Poleg teh društev so še številni »izseljenski instituti«, ki skrbijo za izseljenske liste in revije, za propagando med narodom v domovini, obenem pa preiskujejo zgodovinski, kulturni, politični in gospodarski razvoj izseljencev s tem, da izdajajo številne brošure, liste in debele knjige, s katerimi domovino kar preplavljajo. V teh »izseljenskih institutih« so nastanjeni tudi bogati izseljenski muzeji.

Poleg vseh teh društev in institutov so še druga društva in organizacije, ki so omenjenim glavnim društvom podrejene. To so številna prosvetna, politična in cerkvena društva, ki zbirajo denarne prispevke za rojake v tujini. Vsaka škola in vsaka župnija je močna edinica, ki podpira glavna gibalna izseljenskega udejstvovanja. Vsa ta številna društva s podporami vzdržujejo revne dijakke, ki so se odločili, da se posvetijo kot učitelji ali dušni pastirji delovanju med svojimi rojaki v inozemstvu; ta društva izdatno podpira tudi država.

Skrb za nemške izseljence goje zlasti po osnovnih, srednjih in visokih šolah. Neverjetno je, koliko otroci že v osnovnih in srednjih šolah zberó denarja za svoje brate in sestre v tujini. Nemške univerze imajo tudi posebne stolice za manjšinsko in izseljensko vprašanje.

Omeniti moram tudi, da imajo Nemci v domovini lepo število vzornih zavodov, kjer študirajo izseljenski dijaki in se podrobno seznanjajo z izseljenskimi vprašanji. Lani so otvorili tudi posebno semenišče za duhovski naraščaj, ki bo deloval pozneje med izseljenci.

Zadnja leta pa poskušajo Nemci vzdrževati močne in organske vezi z izseljenci s pomočjo radia. Radijska postaja v Stuttgartu skoraj vsak teden prireja najrazličnejša predavanja in koncerte za Nemce v inozemstvu. Podobne izseljenske večere imajo tudi ostale nemške radijske postaje.

Glavna opora nemškemu izseljenstvu pa je brez dvoma duhovščina. Danes je ni po svetu nemške kolonije — vsaj katoliške ne — brez domačega duhovnika. Vse izseljenske duhovnike pa bogato podpira državna oblast.

Nemškemu vzoru sledi tudi Poljska. Poljaki imajo danes nad 10 milijonov ljudi v tujini. Glav-

ni pogon in zamah za poljske izseljence je dala katoliška duhovščina, ki je že dolgo motrila velike narodne in нравstvene nevarnosti, ki pretijo v tujini vsakemu izseljencu, če je prepuščen same-mu sebi. Pa tudi državna oblast ni držala križem rok, ampak je z denarnimi prispevki pomagala uresničiti veliko zamisel poljskih škofov. In tako so s skupnimi močmi zgradili prostorno semenišče za bodoče izseljenske duhovnike. Za to semenišče je država prispevala nad 15 milijonov dinarjev. Neka grofica je podarila kardinalu dr. A. Hlondu velik in lep grad kjer naj se vzgaja srednješolska mladina, ki se boče posvetiti poljskim izseljencem. Na ta način raste lepo število duhovnikov in laikov, ki bodo pionirji poljskega duha in jezika med rojaki v inozemstvu.

Da pa ostanejo zveze med domovino in izseljenci še ožje in pristrčneje, pošilja poljska država med izseljence vsako leto visokošolca, teologe in laike, ki prirejajo zanimiva skioptična predavanja o rodni domovini. Uspeh teh predavanj je velikanski, saj ob takih prilikah izseljenci živo občutijo vso ljubezen in toploto domače besede in pesmi in spoznajo, da mati-domovina vedno z ljubeznijo na nje misli.

Poljaki in Nemci gredo z duhom časa; znajo udariti po železu, ko je žareče. Nemški in poljski narod se zavedata, da je izseljensko vprašanje ogromne važnosti za državo, zato pa tudi skrbita

za svojo kri, da jim ne utone v ogromnem tujem morju.

Slovenci se seveda ne moremo meriti s temi narodi in ne moremo storiti vsega tega za naše izseljence. Gotovo je pa tudi, da bi mogli in morali storiti veliko več, kakor smo do zdaj storili. Tedaj, ko je bilo naše izseljevanje na vrhuncu smo mi spali, drugi narodi so pa pridno delali. Zbudimo se vsaj zdaj in pojdemo na delo, da rešimo, kar se še rešiti da. Rafaelova družba v Ljubljani sama ne zmore tega dela, treba je, da jo moralno podpre ves slovenski narod. Ne smele bi biti pri nas družine, ki ima v tujini svoje člane, pa bi ne bila članica Družbe sv. Rafaela v Ljubljani. Mislim, da bi prav lahko vsaka taka družina prispevala kot članica na leto po 10.— din. Šele tedaj ko bo ves naš slovenski narod, kateremu so izseljenci poslali do zdaj že na milijarde dinarjev, podprl težko delo družbe sv. Rafaela z denarnimi prispevki, bo šlo delo od rok. Koristi tega dela pa ne bodo občutili samo naši izseljenci, katerih imamo zdaj nad pol milijona, temveč tudi ves slovenski narod.

Rojaki in dragi čitatelji »Naše moč«! Ne pustimo, da bi naši bratje in sestre popolnoma pozabljeni od domovine utonili v tujini in da bi med njimi zamrla naša beseda in pesem! Posnemajmo tuje narode in po vzoru teh priskočimo naši krvi takoj na pomoč, dokler je še čas!

Mlada moč

Dragi otroci!

To pot se bomo pa kar na hitro pogovorili. Svoj čas sem vas vprašal, kakšna naj bi po vašem mnenju bila »Mlada moč«. Pa sem vam tudi že povedal, da mi nihče ni odgovoril. In tako, mislim, da smem biti malo užaljen. Poleg tega pa moram tuhtati in tuhtati, kakšna naj bo »Mlada moč« prihodnje leto. To vzame mnogo časa in zato ga tokrat za vas primanjkuje.

Nagrade za oktobrsko nalogo »Če je mrlje v hiši« so pa prejeli:

Prvo (lepo vezano zbirko lepih slovenskih povesti) Lipnik Adolf iz Škal.

Drugo (povest »Dane«) Zakrajšek Mirko iz Ljubljane, ki naj pride kar v palačo Vzajemne zavarovalnice po darilo.

Tretjo (Martina Krpana) pa Lenič Marija iz Sekiršč.

Kaj so napisali, pa ne povem. Vse je namreč tako zelo žalostno, da je bolje — nič objaviti.

Občinske ceste

Med najbolj pereča narodno-gospodarska vprašanja Slovenije spada brezdvomno vprašanje ureditve cest, tako državnih kakor tudi samoupravnih. Slovenija spada med one pokrajine naše države, ki imajo svoje gospodarstvo najbolj smotno urejeno. V smotno urejenem narodnem gospodarstvu pa pomenjajo dobro urejene in vzdrževane državne kakor tudi samoupravne ceste eno najmočnejših pozitivnih postavk. Naš namen ni, da bi na tem mestu razpravljali o državnih cestah, kakor tudi ne o onih samoupravnih cestah, za katere so dolžni skrbeti banovina in okraj, marveč pomuditi se hočemo nekoliko pri onih cestah, za katere je dolžna po zakonu skrbeti občina.

Razvrstitev občinskih cest.

Spomladi leta 1929 smo dobili zakon o samoupravnih cestah. Po § 10. navedenega zakona so morale podobno kakor ostala samoupravna telesa tudi občine sestaviti seznamek svojih cest. V tem seznamu morajo biti ceste označene po smeri, v katero vodijo, po imenu, ki ga uživajo v javnosti; po dolžini, ki jo imajo na področju posamezne občine; po širini, ki jo imajo, in končno po pravnem naslovu, s katerim so uvrščene med

Mnogi so želeli, da bi jim za nagradno nalogo zastavil kako uganko. Pa naj bo! Pazite!

Iz sledečih zlogov sestavite stavek, ki je posvečen mladini:

di — naj — ja — po — je — ne — nost — niž — in — tost — ca — Mla — ne — več — le — ta — ta — dolž — po — nost — čis — sr.

Ko bodete stavek sestavili, pa še zapišite, kateri mož ga je prvi izrekel in kaj lepega o tem možu veste.

Do konca tega leta mi pošljite odgovore.

Na kraju vam lahko še povem, da bodete v prihodnjem letu reševali same take uganke. Nekateri bodo seveda bolj zavite. Onim, ki bi radi dobili risarske nagode, moram pa sporočiti žalostno vest, da iz tega za enkrat nič ne bo. Pa nisem temu jaz kriv. Čez kako leto se bomo pa morda tudi glede tega laže pogovorili.

Da bi nobenega parkelj ne vzel, vse pa sv. Miklavž kot pridne otroke bogato obdaroval, iskreno želi
brat Ivo.

S-r:

samoupravne ceste (vpisane v seznam javnega dobra X Y; dejanska javne; vpisane v seznam kategoriziranih občinskih cest po odloku kr. banske uprave v Ljubljani V. No ... iz leta 193 ...; last občine parc. št. ... katastral. občine Z in podobno).

Po § 10. navedenega zakona so morali oziroma morajo občinski odbori razvrstiti občinska javna pota med občinske ceste I. reda oziroma II. reda, in sicer po tem, kakšne prometne vrednosti so. Za vsako vrsto cest, ali kakor se to uradno imenuje, kategorijo, mora občina imeti poseben seznamek, tako imenovani občinski cestni kataster.

Preden pa postane katera pot občinska javna pot ali cesta, mora občinski odbor kot pristojno oblastvo I. stopnje ugotoviti, da ima vsa potrebna znamenja oziroma lastnosti javnosti, nakar jo šele more proglasiti za občinsko cesto I. oziroma II. reda. Če javnost ni dokazana, tozadeven sklep občinskega odbora ni veljaven. Nadzorno oblastvo, kateremu mora občinski odbor predložiti kategorizacijo v odobritev, v tem primeru sklep po zakonu razveljavi.

Po § 1. zakona o samoupravnih cestah so javne ceste tiste, ki so vsakomur dostopne za promet in uporabo v obsegu, ki ga dopušča namen ceste ter so na zakonit način uvrščene med samoupravne ceste. Za spoznavanje zakonitih znamenj in lastnosti javnosti veljajo v glavnem sledeči pri-

pomočki: vpis pota v seznam javnega dobra pri zemljiški knjigi pristojnega okrajnega sodišča oziroma vpis v seznam javnega dobra (posestni list) pri pristojni katastrski upravi kot davka prosta parcela; dalje pravomočna odločba upravnega oblastva ali pravomočna sodba rednega sodišča; dalje odoben seznam javnih občinskih cest po pristojnem nadzornem oblastvu; namemba pota za javen promet po lastniku zemljišča in pritrditvi občine; končno nemotena in splošna uporaba ter potrebnost pota za javen promet že od nekdaj.

Po § 135. zakona o občinah mora župan sklep občinskega odbora o kategorizaciji občinske ceste javno razglasiti na predpisan način. Zoper odločbo občinskega odbora ima vsak ud občine pravico pritožbe na nadzorno oblast. Pritožbe morajo prizadeti nasloviti na kr. bansko upravo, vložiti pa pri svoji občini ter jih kolkovati s kolkom za 20 din. Po preteku razglasitvenega oziroma pritožbenega roka občina predloži sklep občinskega odbora o kategorizaciji občinske ceste kr. banski upravi obenem z overjenim prepisom one točke sejnega zapisnika ki se nanaša na ta sklep, dalje s seznamom občinskih cest v četverniku, t. j. v štirih izvodih, od katerih kasneje eden ostane za občinski cestni kataster, eden za kataster pri banovini, eden gre k spisu, eden pa za gradbeno ministrstvo; nadalje je treba priložiti vse morebitne pravočasno vložene pritožbe in pa spremno poročilo občinske uprave, ki mora obsegati stvarno obrazložitev in utemeljitev kategorizacije glede na ugovore pritožnikov. Banska uprava sklep občinskega odbora odobri ali pa odkloni.

Vzdrževanje občinskih cest.

Razvrstitev občinskih cest po kategorijah je potrebna in važna tudi zatagadelj, ker so ž njo že tudi določeni zavezanci, ki so po zakonu dolžni prispevati k stroškom za vzdrževanje občinskih cest. Po § 67. zakona o samoupravnih cestah vzdržuje občina občinske ceste I. reda s prispevki vseh davčnih zavezancev v občini; dočim grede stroški za vzdrževanje občinskih cest II. reda v breme tistih, ki jim te ceste poglavito služijo. Zakoniti zavezanci morajo prispevati k stroškom za vzdrževanje občinskih cest bodisi v obliki občinskih doklad, če pa teh ni, pa z ljudskim delom (kuluk).

Ing. arch. Jože Platner, Ljubljana:

Naša vas z arhitektonskega stališča

(Nadaljevanje iz 6. številke.)

Po karakterizaciji in uvrstitvi slovenske vasi v štiri tipe lahko pričnemo z razmotiranjem o arhitektonskih dobrinah posameznih enot naše vasi, to je kmečkih domačij. V to svrhu si moramo predvsem ustvariti pravilno merilo ali kriterij. Že v prvem članku smo imeli priliko zaslediti osnove, po katerih naj se presoja arhitektonika našega podeželskega stavbarstva. Opozoriti je na dejstvo, da je predvsem vpoštevati pri presojanju arhitektonskih dobrin posameznega objekta pravilno vporabo in obdelavo autohtonega gradiva, kompozicijsko skladnost razdelitve prostorov v notranjščini poslopja z zunanjim licem istega, prilagodljivost celote nadmorski višini in klimatičnim razmeram kraja in slednjič pravilnost vporabe tradicionalnih arhitektonskih oblik, ki so že povsem dognane ter se vedno in vedno pojavljajo in ki dajejo zunanjo stili videz značilnosti in prvobitnosti.

Kot prvi primer si vzemimo gorenjsko kmetijo v višje ležečem kraju. Po svoji obliki, pa naj si bo to v notranjosti ali zunanosti hiše, nas takoj opozori na svojega stvaritelja, ki je bil tesno povezan s svojo grudo in kateremu je okolica, to so vedno zasneženi vrhovi planin, pogled po slikovitih dolinah in pa večkrat naravnost kruto podnebje kovalo značaj in način duševnega izživljanja. Vsa domačija, pa naj si bo to hiša ali hlevi ali podi ali nadstrešniki, je povezana med seboj v eno celoto, koder se lahko razvija gospodarstvo na minimalno odmerjenem prostoru. Veža nam prezentira prijazen sprejem. Pozneje se je umaknila kuhinja ali ognjišče v spodnji konec veže ter je bila pregrajena ozir. ločena od veže s steno. Levo je običajno nameščena velika soba, »hiša«, s tipično kmečko ali krušno pečjo z običajnim zapečkom ter obudno klopjo. Vogal sobe nasproti peči je »skot«. Tu se nahaja klop ob obeh stenah, nadalje velika miza, v kotu na steni pa znak vere, večinoma razpelo, ob strani njega po steni pa visijo svete podobe, slikane od kmečkega mojstra na steklo. Iz »hišec« se pride v »kamro«, ki je gospodarjeva spalnica. Ta je povezana z ognjiščnim prostorom. Drugi del

Občinski cestni odseki.

Da bi se vse važne cestne proge po posameznih občinah čim prej in na čim ekonomičnejši način spravilo v takšno stanje, ki bi odgovarjalo sodobnemu prometu, je kr. banska uprava v Ljubljani izdala svoj čas vsem občinskim upravam naročilo, da do konca leta 1935 na pravijo vzdrževalni gradbeni program za ureditev cestnega omrežja na svojem področju. Iz tega razloga so bili izvoljeni v okviru vseh občinskih odborov posebni občinski cestni odseki kot pomožni in posvetovalni organ občinskega odbora. — Cestni odseki sestojijo iz treh do petih udov, ki so obenem tudi udje občinskega odbora. V izjemnih primerih morejo biti udje občinskih cestnih odsekov tudi strokovne osebe, ki niso v občinskem odboru.

Naloge občinskih cestnih odsekov.

1. Delokrog in naloga občinskega cestnega odseka je: 1. sodelovati in podajati mišljenje v vseh vprašanjih, ki se tičejo vzdrževanja in gradnje občinskih komunikacij;
2. voditi pregled (evidenco) o stanju vseh občinskih cest;
3. zbirati podatke o potrebnih popravilih in preureditvah na občinskih cestah;
4. sestavljati predloge za čim hitrejšo in čim smotrnejšo (racionalnejšo) odpravo ugotovljenih poškodb in nedostakov;
5. sodelovati pri sestavi proračunov za redna in izredna gradbena dela na občinskih cestah;
6. pregledovati ponudbe, načrte in proračune za nameravana dela in o tem poročati na sejah občinskega odbora;
7. proučevati možnosti kritja potrebnih gradbenih in vzdrževalnih stroškov;
8. sodelovati pri ugotavljanju izrednih prispevkov za čezmerno uporabo občinskih cest;
9. sodelovati in zbirati podatke za sestavo vzdrževalnega in gradbenega programa za ureditev občinskih cest;
10. nadzirati in sodelovati pri vseh vzdrževalnih in gradbenih delih na občinskih cestah;
11. na vsaki seji občinskega odbora poročati o svojem delu, o ugotovljenih nedostatih in o stanju občinskega cestnega omrežja.

To so torej naloge oziroma področje dela, ki ga ima občinski cestni odsek. Poudariti pa je treba še enkrat po vsem tem, da je cestni odsek samo pomožni organ občinske uprave oziroma občinskega odbora, ki opravlja svoje posle za občinsko upravo oziroma občinski odbor, ne pa za občino kot oblastvo ali pravno osebo. Vse svoje predloge in sklepe mora občinski cestni odsek predložiti in utemeljiti na sejah občinskega odbora, ki jih po svobodni presoji sprejme ali popolnoma ali samo delno ali jih pa tudi odkloni.

*

Najugodnejši čas za popraviljanje cest je v kasni jeseni ali pa zgodaj spomladi. Novoizvoljene občinske odbore čaka torej kot ena prvih nalog, da takoj izvolijo iz svoje srede ude cestnega odseka, ki se bodo morali takoj lotiti dela po premišljenem načrtu. Dolžnost slehernega uda občinske uprave, posebno pa še uda občinskega cestnega odseka je, da dobro pozna v prvi vrsti zakon o samoupravnih cestah kakor tudi banovinski pravilnik o ljudskem delu (kuluku), pa tudi vse druge predpise, ki se nanašajo na samoupravne ceste. Novoizvoljeni cestni odseki naj zlasti pregledajo vzdrževalni in gradbeni program za vzdrževanje občinskega cestnega omrežja, ki so ga bili dolžni izdelati do konca lanskega leta vsi takratni občinski odbori, kakor smo že zgoraj omenili. — Spopolnijo naj ga, če mislijo, da je spopolnitve potreben, nato naj se pa lotijo dela. Potreba je velika; gotovo pa je, da je tudi volja do dela novoizvoljenih oseb velika; manjkajo samo zažostna sredstva. Čut za javno dobro in skupno korist kakor tudi za ugled občine pa bo v novoizvoljenih občinskih odborih udih cestnih odsekov odkril mnogo iznajdljivosti kakor tudi smisla za izredne žrtve, ki jih današnji čas nalaga vsem javnim delavcem.

Nič ni gotovejšega od naše smrti. Zato z ničimer z večjo gotovostjo ne moremo računati kot s smrtno. Pa ste za ta slučaj tudi že pri Vzajemni zavarovalnici zavarovani?

so zvezana z vratnimi krili po prečnih ploščatih železih, preprosto oblikovanih, ter imajo značilni tolkač iz železa, ki naznanja posetnika.

(Dalje prih.)

Najvažnejše. Župnik: »Glej, Janez, kako srečni smo mi v primeri s pogani.« — Janez: »Da, da, gospod župnik, ti reveži niti žeganja nimajo.«

*

Sočutje. Sinko: »Pomisli, očka, kako strašno mora trpeti žirafa, kadar jo boli vrat!« — Očka: »In kako šele stonoga, kadar ima kurja očesa!«

Sejmi v decembru 1936

2. — Novo mesto; Zagorje ob Savi (za blago, živino in svinje). — 3. — Konjice; Planina pri Sevnici; Sv. Tomaž pri Ormožu. — 4. — Kamna gorica; Mežica; Šmarje pri Jelšah; Štrigova. — 5. — Lož pri Rakeku; Trbovlje; Videm-Dobrepolje. — 6. — Sv. Miklavž v Polju; Vuzenica; Zužemberk. — 7. — Murska Sobota (za blago in živino); Sevnica ob Savi; Kranj; Ormož; Litijska. — 8. — Metlika. — 9. — Kamnik; Dobova pri Brežicah; Mokronog. — 10. — Sv. Jurij ob južni žel. — 11. — Sv. Lovrenc pri Prožinu. — 12. — Gor. Logatec; Ljutomer (za blago in živino); Mengeš; Mišji dol; Radovljica; Studence pri Poljčanah; Sv. Duh (okraj Ljutomer); Sv. Peter pod Sv. gorami. — 13. — Jurklošter; Zalec; Kostanjevica ob Krki; Višnja gora. — 14. — Zirovnica. — 15. — Velika Loka; Videm ob Savi. — 16. — Škofljan pri Mokronogu. — 17. — Dol. Lendava. — 18. — Brežice; Teharje. — 19. — Krašnja; Laško. — 20. — Črnomelj. — 21. — Radeče pri Zidanem mostu; Vrhnika. — 22. — Dob pri Domžalah; Vitanje. — 23. — Mirna peč. — 24. — Kočevje; Zagorje ob Savi (za blago in živino).

Ali čitaš dnevno časopisje? Kaj ne, koliko nezgod nam sleherni dan sporoča! In ti še vedno nisi za slučaj nezgode zavarovan pri Vzaj. zavarovalnici?

Dr. Voršič Josip, advokat, Ljubljana:

Uredba o kmečkih dolgovih

I. Splošne pripombe.

Uredba o likvidaciji kmečkih dolgov obsega skupno 57 členov. Dodati bo k tej uredbi še pravilnike, ki morajo iziti do 1. novembra 1936. (Op. uredn.: Članek je bil spisan, preden je izšel pravilnik.) Zaradi tega svetujemo vsakomur, za kogar utegne priti omenjena uredba v poštev, da si jo pregleda in prečita.

Izšla je v Službenem listu kr. banske uprave dravske banovine v Ljubljani dne 30. septembra t. l. Službeni list je na razpolago pri občinskih uradih, prejema pa ga tudi župnišča in šole. Pa tudi vsak podeželski denarni zavod bo gotovo imel te uredbe in pravilnike.

Ker je uredba obsežna, bom spodaj pregledno in kratko v splošnih obrisih opozoril na njene najvažnejše določbe.

II.

1. Kdo je zaščiten?

Zaščiten je tisti kmet:

- ki ima posestvo, ki ne presega površine 50 ha za obdelovanje sposobne zemlje,
- kateremu je kmetijstvo glavni poklic;
- kateremu izvirajo obdavčeni dohodki pretežno iz kmetijstva.

Toda le tisti dolžnik se more sklicevati na uredbo o zaščiti kmetov, ki je izpolnjeval tako ob času zadolžitve, kakor na dan 26. septembra 1936 vse pogoje, navedene pod a), b) in c).

Opozarjam, da se morejo okoristiti z uredbo tudi najemniki in zakupniki, osebe, katerih pretežni dohodki izvirajo iz kmetijstva, pa ne morejo sami zaradi bolezni obdelovati zemlje, mladoletni kmečki otroci, poljedelski delavci, kmetje-obrtniki in trgovci, ako izvira njih pretežni del dohodkov iz zemlje, ter končno kmetje, ki se bavijo z domačo industrij (na pr. čipkarstvom, ribištvo, brodarstvom), pod pogojem seveda, da tudi njih glavni dohodki izvirajo pretežno iz kmetijstva.

2. Za katere dolgove je kmet zaščiten?

Kmet je zaščiten za vse dolgove zasebnopravnega značaja v denarju, ki so nastali pred 20. aprilom 1932.

3. Kateri dolgovi pa niso zaščiteni?

Zaščiteni niso:

- dolgovi do 250 din, ali če presegajo pol milijona dinarjev;
- javne davščine, pristojbine;
- blagovni dolgov do 500 din, nastali po 20. oktobru 1931;
- dolgovi, za katere je dal kmet ročno zastavo;
- terjatve za vzdrževanje;
- mezde;
- terjatve obrtnikov do 500 din za opravljena obrtna dela, nastala po 20. oktobru 1931;
- terjatve, ki izvirajo iz dedovanja; vendar sme kmet-dolžnik najkasneje do 26. septembra

Ljubljanski živinski sejem 4. novembra 1936.

Na ta sejem je bilo prignano zelo veliko živine, in sicer 168 konj, 46 volov, 53 krav, 25 telet in 394 malih prašičev; skupno je znašal torej dogon 696 komadov. Posebno veliko je bilo prignanih konj in prašičev. — Tudi kupčija je bila zelo živahna; zlasti veliko je bilo zanimanje za konje in prašiče. Prodanih je bilo skupno 221 glav, in sicer 45 konj, 15 volov, 16 krav, 15 telet in 130 prašičev za rejo. Prvovrstnih volov na ta sejem niso prignali. — Glede na zadnji sejem se pa cene niso dosti spremenile in so bile sledeče: voli II. vrste 4—4.50 din, voli III. vrste 3.25—3.75 din za 1 kg žive teže; krave debele 3—4 din, krave klobasarice 2—3 din, teleta 6—7.50 din za 1 kg žive teže; prašiči (mali) za rejo 120—200 din za 1 komad. Konji 400—3500 din kom. Od prignanih konj je bilo prodanih 30 klavnih konj za Dunaj. Zelo značilno je to, da je na zadnjih sejmihi prodanih vedno več konj za Dunaj. Za te konje so tudi cene mnogo ugodnejše, kot pa za one, ki jih kupujejo za domačo uporabo. Za 1 komad teh konj nudijo kupci 400—650 din; bili so pa tudi že primeri, ko so bili prodani po 700 din, kar je že prav ugodna cena. Zato je prav lahko razumljivo, da je dogon konj na sejem tako velik.

Ali si premijo že poravnal?

1937 zahtevati pri sodišču sorazmerno znižanje obveznosti, ako dokaže, da je imovina od takrat, ko je dolg nastal, izgubila več kot 25% svoje vrednosti.

4. S čim se dolžnik izkaže, da je kmet?

Dolžnik se izkaže, da je kmet, s potrdilom, ki ga izdajajo občinska oblastva. Dolžnik ima pravico obrniti se na občino, ki mu mora v 14 dneh izdati potrdilo, ali pa sklep, da ga odkloni.

Če bi občina tega ne hotela storiti, se dolžnik, kakor tudi drug interesent (n. pr. upnik) lahko obrne na sresko načelstvo za pomoč. Toda ta potrdila morajo sodišča preizkusiti na predlog interesenta.

5. Kakšen je odplačilni načrt?

Glavnica 100 din na dan 15. novembra 1936 se odplačuje 12 let s 3% izza 15. novembra 1936 po tem-le amortizacijskem načrtu:

Število let poteklih od 15. XI. 1936	Plačilni rok do	Obresti	Odplačilo	Ostanek dolga
0	15. 11. 1936	3.—	—	100.—
1	15. 11. 1937	2.79	7.01	92.99
2	15. 11. 1938	2.58	7.22	85.77
3	15. 11. 1939	2.35	7.45	78.32
4	15. 11. 1940	2.12	7.68	70.64
5	15. 11. 1941	1.88	7.92	62.72
6	15. 11. 1942	1.64	8.16	54.56
7	15. 11. 1943	1.38	8.42	46.14
8	15. 11. 1944	1.12	8.68	37.46
9	15. 11. 1945	0.86	8.94	28.52
10	15. 11. 1946	0.58	9.22	19.30
11	15. 11. 1947	0.30	9.50	9.80
12	15. 11. 1948	—	9.80	—

Za del dolga pod 100 din se plačuje anuiteta v sorazmerni višini.

6. Kateri dolgovi se ne znižajo?

(Gl. čl. 6. uredbe.)

Dolgove zavarovalnicam, ustanovam delavskih in nameštenskih zavarovanj, ustanovam, ki upravljajo pupilarni denar, cerkvenim skladom ter kulturnim, šolovkoljubnim in prosvetnim ustanovam — plačajo kmetje dolžniki po zgoraj omenjenem odplačilnem načrtu v teku 12 let s 3% na leto brez kakršnegakoli znižanja.

Prvi letni obrok se mora plačati do 15. novembra 1936, ostali obroki pa se plačujejo vsako leto najkasneje do 15. novembra.

7. Kmečki dolgovi v skupnem znesku do 25.000 din.

Če dolguje kmet skupno do 25.000 din, se mu zniža dolg za polovico (50%).

Pri tem pa je opozoriti, da se mu smejo vse neplačane obresti pred 20. aprilom 1932. zaračunati največ po 12% na leto — da se mu višje obresti od 4 in pol odstotka po 20. aprilu 1932. vračunajo kot odplačilo dolga.

Cene usnjenih izdelkov v oktobru 1936.

Podplatniki kruponi 48—56 din, podplatniki vratovi 25—27 din, podplatne okrajine 18 din, blank (likanec) 55 din, jermenski kruponi jamsko strojeni 70—72 din, rjava kravina 48—54 din, črna kravina 46—50 din, črni kipsi 55—70 din, rjavi kipsi 60—75 din, cepljenec mazan 28 din, jermena prima 90—98 din, jermena za poljedelske stroje 80—85 din.

Cene usnjenih izdelkov so se v zadnjih mesecih dvignile; vzrokov za to je več. Ker prihaja zimski čas, je sedaj povpraševanje na domačem trgu večje, ker se hočejo ljudje preskrbeti z obutvijo. Poleg tega pa je tudi povpraševanje inozemstva precej veliko. Tako se zanima Nemčija sploh za vse naše usnjene izdelke; Amerika, Anglija, zlasti Avstrija pa za svinjske kože in sicer tako za surove kot za strojene. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da so se v zadnjem času tudi cene živine nekoliko dvignile in zato so tudi kože dražje. Vse navedene okolnosti vplivajo na dvig cene raznih usnjenih izdelkov.

Zgornje cene se razumejo seveda za 1 kg težine.

Varčevanje je temelj blagostanja. Zavarovanje je vir pametnega varčevanja.

Za polovico znižani dolg bo kmet-dolžnik odplačeval v roku 12 let s 4 in pol % obrestmi.

Prvi obrok dospe v plačilo 1. novembra 1936, vsi naslednji pa 1. novembra prihodnjih let.

8. Kmečki dolgovi, ki presegajo skupno din 25.000, a ne dosegaajo din 500.000.

Takim kmetom-dolžnikom se zniža dolg do 30%, v primeru pa, da dolg presega polovico vrednosti njegovega premoženja, pa se mu popusti polovica, to je 50%.

Takih kmetov-dolžnikov je v Sloveniji malo. Vendar je treba opozoriti, da se mora tak kmet-dolžnik, ki dolguje skupno več kot 25.000 din, a manj kot 500.000 din, tekom dveh mesecev obrniti na okrajno sodišče s prošnjo za znižanje dolga.

V smislu čl. 26. uredbe ima prošnji priložiti te-le listine:

- potrdilo, da je kmet;
- seznam vseh upnikov z navedbo višine in pravne osnove dolgov;
- seznam in označbo vrednosti vse nepremične in premične imovine, kakor tudi vseh dohodkov, najsi izvirajo odkoderkoli in iz česarkoli;
- potrdilo občinske uprave o številu hišnih članov in o površini zemljišča;
- potrdilo občine o številu in vrednosti živine in drobnice.

Opozarjam, da dolžnik, ki se ne ravna po tej določbi, izgubi pravico okoristiti se s znižanjem dolga.

9. Katere dolgove prevzame Privilegirana agrarna banka?

Čl. 7. odst. 1. določa: Plačilo dolgov nasproti denarnim zavodom, kreditnim zadrugam vseh oblik in tistim zadrugam, ki so smeje po svojih pravilih dajati denarne kredite kmetom-zadružnikom, izvzemši nabavljalne in konzumne zadruge vseh oblik, prevzame Privilegirana agrarna banka.

Važno je vedeti za te institucije, da morajo v treh mesecih izročiti Privilegirani agrarni banki vse dolžnike z dokazili o obstoju dolgov; zadruge pa morajo izročiti svoje dolžnike potom svoje zveze (Zadružne zveze, Zveze slovenskih zadrug). Podrobnosti tu ne navajam, ker sem prepričan, da bosta obe navedeni zvezi pravočasno poučili svoje članice.

Poudariti je, da bo kmet-dolžnik obroke moral odplačevati na račun Privilegirani agrarni banki preko pristojnega davčnega oblastva.

Če dolžnik kmet dospelega obroka ob pravem času ne plača PAB, potem pošlje PAB davčni upravi seznam dotičnih dolžnikov s potrebnimi podatki in zahtevo, naj izterja davčna uprava najkasneje v dveh mesecih z izvršbo vse zaostanke iz premične imovine dolžnika.

Če se s prodajo zarubljenih premičnin zaostali obrok ne poravnava, zahteva PAB po sodišču izvršbo na nepremično imovino dolžnika (čl. 32., odst. 3.).

10. Kako plačuje kmet-dolžnik svoje dolgove zasebnikom?

Najprej se ugotovi višina kmetskega dolga tako, da se izračuna neplačani dolg, obresti, toda ne višje kot 12% na leto do 20. aprila 1932. in se priračunajo glavnici.

a) Če izvira kmetski dolg iz nakupa blaga, ali iz obrtnega dela, se ima najprej ugotoviti njegova višina, kakor ravnokar omenjeno ter se ima ta dolg brez znižanja in obresti odplačevati v 12 letih v enakih letnih obrokih, začenši s 1. novembrom 1936.

b) Vsi ostali dolgovi se znižajo za polovico (50%). Tako znižani ostanek pa imajo kmetje-dolžniki odplačevati po odplačilnem načrtu v 12 letih s 3% obrestmi. Prvi obrok zapade v plačilo 15. novembra 1936.

Toda na tem mestu je poudariti, da tisti kmet-dolžnik ne uživa zaščite, če je v boljšem gmotnem položaju od svojega upnika.

V primeru spora odloča o tem pristojno okr. sodišče.

Se marsikaj bi bilo potrebno omeniti. Kdor misli, da je prizadet: kmet-dolžnik ali upnik, pa si ne zna pomagati, mu svetujem, da se takoj obrne za nasvet na krajevni denarni zavod, sodišče ali na odvetnika, kjer bo dobil najsigurnejši odgovor; strogo pa se naj ogiba raznih neodgovornih posredovalcev, ki se bodo čisto gotovo pojavili za izvajanje te uredbe.

Ing. Jože Cerne, Ljubljana:

Pomen kisanja krme za napredek živinoreje.

(Dalje.)

Vsak kmetovalec, ki ima na razpolago silos, lahko konservira večjo količino na svojem gospodarstvu pridelane zelene krme; še prav posebno važno je to za sočnato hrano. Dobra trava za pašo predstavlja sicer najboljše in najbolj idealno hrano za živino, toda ta traja samo nekaj mesecev v letu. Isto velja za druge biljke, katere sejemo. Če travo posušimo, izgubimo več ali manj dragocenih hranilnih snovi; te izgube nastanejo zaradi odpadanja cvetja, listov in drugih sestavnih delov biljke. Prav tako tudi zaradi vrenja, katero nastane za časa sušenja. Ako pa krmo skisamo, smo preskrbljeni za celo leto s sočnato hrano. Samo sočnata krma se lahko meri s prirodno, ker je pač najboljša za hranjenje.

Za kisanje uporabljamo vsake vrste zeleno krmo. Tako kisamo deteljo, lucerno, koruzo, solnčnico, krompir, korenje, širek, ajdo, razne trave itd. Razne rastline imajo zelo različno kemično sestavo. Nekatere vsebujejo mnogo sladkorja in malo beljakovine, medtem ko vsebujejo druge mnogo beljakovin in samo majhne količine sladkorja. Najboljše kislo krmo dobimo od onih rastlin, katere vsebujejo velike količine sladkorja; kot že povedano, se razvije mlečna kislina samo iz sladkorja. Zato je tudi mnogo težje kisati rastline, ki vsebujejo mnogo beljakovin.

Umljivo je, da moramo vedno beljakovinate rastline mešati z onimi, katere vsebujejo dovolj sladkorja, ali pa jim dodati istega v obliki melase, in sicer 1% ali pa 4% ribane sladkorne pese. Melasa je ostanek, ki ga dobimo pri izdelovanju sladkorja ter vsebuje še mnogo sladkorja; je gosta temna tekočina, katero moramo razredčiti z vodo, in sicer tako, da dodajamo enake množine vode. S to razredčeno tekočino polivamo krmo v času ansiliranja. Ker pa pri nas sladkornih tovarnen ni in zaradi tega melase ne moremo dobiti, si pomagamo s sladkorno peso, katero moramo v ta namen posebej posejati, ali pa s solnčnico, ajdo itd. Pravilno skisana krma ohrani tudi nadalje iste lastnosti kot zelene biljke; zato je kisla krma odlično nadomestilo za svežo krmo v zimskem času.

Pravilno gospodarsko postopamo, ako kisamo one rastline, ki vsebujejo zadostne količine sladkorja; tako nam je uspeh kisanja vedno zagotovljen. Med te rastline spada v prvi vrsti koruza, katero gojimo pri nas ponekod že itak na večjih površinah. V nekaterih drugih državah, zlasti v Ameriki in deloma na Češkem, kisajo z velikim uspehom solnčnico. Pri nas jo moramo najprvo preizkusiti, kako bi se obnesla, in šele potem jo bomo lahko gojili v večjih množinah. Zaenkrat pa ostanimo raje pri koruzi.

Koruzo za kisanje sejemo na isti način, kakor koruzo za zrno. Koruzo za kisanje sejemo vedno v vrste, in sicer morajo biti oddaljene ena od druge 60–70 cm; razdalja biljk v vrsti pa mora znašati 35–45 cm. Najbolje je izbrati tako semensko koruzo, ki hitro dozoreva, in sicer še preden nastopi mrz. Če opazimo tedaj, ko je začela koruza že poganjati, prazna mesta, potem je zelo umestno, da na ta mesta posadimo seme solnčnice. S tem obnem najboljše preizkusimo solnčnico. Ta navad-

Mil poskusila sem dosti,
vendar do spoznanja sem prišla:
da najboljše vse lastnosti
Zlatorog-ov terpentin ima.

no zelo hitro raste in kmalu doseže v višini koruzo. Za časa rasti moramo koruzo skrbno negovati, t. j. okopavati in jo tako varovati pred plevelom. Režemo jo tedaj, ko je steblo in listje še zeleno in ko zrno ni več mlečno.

Najprikladnejši čas za rezanje koruze je kakih deset dni pred popolno dozoritvijo. V tem stadiju zorenja so spodnji listi rumeni in suhi, medtem ko so zgornji deli še večinoma sočnati. Ravnajmo se po tem, da jo režemo v času, ko je koruzno storžje prenehalo biti sposobno za kuhanje in pečenje, predno postane namreč zrno čisto trdo in kleno.

Koruzo za kisanje sejemo lahko za ozimno graščico, za ozimnim ječmenom ali pa za pšenico. Seveda moramo hiteti in gledati na to, da je setev gotova najkasneje sredi julija.

Pozno posejano koruzo, pri kateri se zrnje še ni zadostno razvilo, moramo, ko smo jo porezali, pustiti kaka dva dni ležati na zemlji, da se nekoliko posuši in izgubi nekaj vode; take koruze ne smemo kisati v preveč sočnatem stanju.

Zeleno koruzo razrežemo s slamoreznicco kakih pet centimetrov na dolgo in nato napolnimo z njo silos. V silosu jo moramo dobro stlačiti. S koruzo skupaj lahko zrežemo deteljo, ajdo in druge krmske rastline.

Velikokrat pa kisamo tudi samo koruznico, zlasti tedaj, kadar nam primanjkuje druge krme. Pri tem moramo paziti, da jo kisamo čimprej in sicer takoj, ko smo pobrali storžje, dokler je koruznica še sočnata, ker močno izsušena koruznica ni prikladna za kisanje. Če je steblo v njenem

zgorjem delu zelo suho, jo je treba polivati s toplo vodo. Dobro je, da ob tej priliki damo v vodo nekoliko soli, neobhodno potrebno pa to ni. Navadno se računa na 100 litrov vode 1 kg soli. Čim bolj je koruznica suha, tem bolj jo je treba polivati z vodo. Vsekakor jo je treba pomešati z raznimi zelenimi rastlinami, kot na pr. z zeleno travo, pesnim listjem itd. Tako bomo dobili prvovrstno hrano za živino in koruznico dobro izkoristili.

Prikladen za kisanje je nadalje krompir, kateri je odlična hrana zlasti za pitanje prašičev. Večkrat se dogodi, da smo celo prisiljeni kisati krompir, ker nam bi drugače segnil, to je primer zlasti tedaj, ako krompir zmrzne ali pa če je krompir moker in se ne more hitro posušiti.

Istotako z uspehom uporabljamo za kisanje razne trave. Travo (n. pr. otavo, otavič) moramo prej vedno razrezati, če hočemo, da jo dobro kisamo. Ker vsebujejo trave mnogo beljakovin, jim moramo dodati sladkorno peso, oziroma take rastline, ki vsebujejo mnogo sladkorja. Prav tako lahko kisamo seno s slabih in močvirnih travnikov, katero zadobi po kisanju popolnoma drug okus. Živina ga uživa zelo rada, medtem ko bi seno s takih travnikov sploh ne uživala.

Vedeti moramo tudi to, kdaj je treba kositi nekatere druge rastline, da so najprikladnejše za kisanje. Zeleno rž moramo kositi, ko je napravila klasje, toda nekoliko dni pred cvetenjem, ker postane drugače steblo preveč trdo. Deteljo in travo pa moramo kositi za časa cvetenja in to že bolj proti koncu cvetenja. (Dalje.)

Dr. B. M.:

0 vplivu alkoholizma na duševnost

(Prosto pa Langeju.)

(Konec.)

Posebno vrsto alkoholnih duševnih motenj kaže Korzakova psihoza. Polasti se mož in žena v poznejši življenjski dobi, za kar je popivanje žganja zopet glavni vzrok. Včasih se tudi delirium tremens nadaljuje s to boleznijo ali pa se celo v njej ponovi. Na splošno je pri takih bolnikih zavest jasna. Na zunaj se jim niti dosti ne pozna, da so bolni in nekateri se kar dobro vrte v svojem življenjskem krogu. Časovno in marsikdaj tudi krajevno pa so slabo orientirani. Od trenutka do trenutka že vse pozabijo. Včasih niti ne vedo ali je dopoldne ali popoldne, pozabljajo imena in to, kar so sklenili storiti. Nekateri se ne morejo spomniti tudi za več let nazaj. Te napake ekušajo skriti pred okolico s klepetanjem izmišljenih zgodb, s katerimi pa ravno opozorejo okolico, da v njihovih možganih ni nekaj v redu. Nedelavnosti in ne upajo se lotiti kake nove stvari; marsikdaj so plašljivi, drugi zopet so dobrovoljni klepetarji,

tretji otopi. Marsikdaj ne čutijo potrebe, da bi prišli sami s seboj na jasno. Telesno izgledajo marsikdaj klavirno, bedno, nekateri pa se gobasto zamaste. Počenjajo stvari, ki so brez vsake zveze med seboj. Niso zmožni vršiti odgovornih poklicev; profesor pozablja na tvarino in na imena dijakov; advokat se ne spomni tega, kar mu je klient pripovedoval; zdravnik pozabi na potek bolezni pri svojem bolniku itd. Upanje na ozdravljenje ni kdo ve kako veliko. Včasih se vendarle bolezen precej izboljša, čeprav ne do popolnosti, a tudi to izboljšanje zavisi od abstinence.

Kronični alkoholiki so marsikdaj zelo ljubosumni, v začetku ponavadi le v pijanosti, kar obžalujejo v streljenju, končno pa se jih držijo ljubosumje kar naprej. Taki pijanci obložejujejo prijatelje, osede, posebno radi pa sorodnike, odrasle sinove, brate, da jim zapeljujejo žene. Neprestano so na preži; skrbno opazujejo vsak pogled, vsako izpremembo na obrazu žene ali obiskovalca. Vsaka stvar jim je dobra za opravičilo njihovega suma: črni polkrog, ki jih ima žena pod očmi, premaknjeno pregrinjalo na postelji, vsak ženin nasmeh je zbadljiv in se norčuje iz njih. Slišijo sumljive šume ali sumljiv šepet. Z grožnjami ali

nasiljem skušajo pritirati ženo do priznanja. Marsikdaj se zadeva konča z umorom žene. — K tej ljubosumni blaznosti pripomorejo poleg alkohola še drugi momenti: najprej ta, ker se je žena zaradi studa pred pijančevanjem in zbadanjem v resnici odvrnila od njega in v kakem slučaju res zabredla v ljubezen drugam, potem upad potence pijanca samega, ki le-tega grize in jo skuša maskirati z ženino nezvestobo, pekoča vest, ki ga tare in jo skuša potolažiti z ljubosumnostjo, propadajoče materialno stanje. Ravno ta alkoholna ljubosumna blaznost je najpogostejši vzrok žalogier po naših družinah.

Po internaciji v zavod se pri popolni abstinenci ta bolezen hitro popravi. Ako se mož vzdrži potem alkohola doma, je možno, da se popravi tudi družinska sreča in blagostanje, v nasprotnem primeru se začenja vsa grenka pesem znova.

Če si zares rodoljub in ti je našega gospodarstva kaj mar, potem se boš zavaroval le pri domači Vzajemni zavarovalnici.

A Belec, St Vid nad Ljubljano:

Gasilski spomini

(Nadaljevanje)

Važno je, da vsak gasilec pozna svojo društveno brizgalno. To se najlažje doseže pri domači »suhi« vaji. Brizgalna se razdere, brizgalni vodja pokaže, kako se posamezni deli zopet uredi in sestavi, da brizgalna deluje in v redu daje vodo. Gasilci zapovrstjo urejajo nato sestavne dele in jih zložijo, pri vsakem ugotovi brizgalni vodja, koliko časa je za to rabil. To se ponavlja toliko časa, da pridejo vsi na vrsto. Tu pa tam se je zgodilo, da se je priglasil kak deček, ki je opazoval vajo od strani, ter prosil naj še njemu puste urediti brizgalno. In neredko je tak ukazeljnejš še hitreje izvršil potrebno delo kot gasilci. S tem se budi zanimanje za gasilstvo, gasilsko društvo si vzgaja naraščaj.

Vedno sem priporočal, da je potrebno veliko vaj. Vsak gasilec mora dobro poznati orodje, zlasti mora vedeti, kako se brizgalna sestavi in spravi v tek, kako je treba odpreti peteline in kdaj se morajo zapreti. Marsikdo se izgovarja, češ, to mora vedeti brizgalni vodja, kar povsem zadošča. Da, ta mora biti v tej spretnosti posebej izvežban, mora pa tudi vsak drug gasilec to znati, za primer, da je treba hitro oditi na gorišče, pa brizgalni vodja ne pride, ker ga ni doma, je bolan ali karkoli. Da se pa ohrani veselje do vaj, naj te ne bodo predolge, pač pa pogostne.

V svojih predavanjih sem vedno poudarjal, da je prvi pogoj gasilskega uspeha — red v orodni shrambi. V vsaki shrambi naj bo knjižnica, v kateri je vpisano vse orodje, tudi najmanjše, dalje ključi itd. Za brizgalno pa naj se sestavi posebna knjižica, v katero se vpiše vse, kar spada k brizgalničnemu vozu. Kjer je vse v redu, lahko gasilci vsak hip brez skrbi odidejo k požaru in jim ni treba izgubljati časa s pregledovanjem, iskanjem in negotovostjo. Gasilci brez vaj in brez reda v shrambi — to je žalostna podoba in več škodujejo pravemu gasilstvu kot koristijo.

Ko sem kot zvezni načelnik često pregledoval gasilske shrambe, sem bil večkrat vesel lepega reda in snažnosti. Žalostno pa je bilo, ko sem v neki orodni shrambi našel v cilindru brizgalne — miške v gnezdu, ki je bilo tudi že precej staro, znamenje, da gasilci vsaj pol leta niso niti pregledali brizgalne. Taki gasilci so morda dobri sem pa tja za parado, za delo in izvrševanje gasilske dolžnosti niso rabni. Le gasilec, ki je vsak čas sposoben, da priskoči bližnjemu na pomoč v potrebi, vrši svoje plemenito delo in zasluži priznanje in podporo.

6. Ustanovitev Kranjske deželne gasilske zveze.

Ko se je gasilstvo primerno razvilo, smo prešli na ustanovitev deželne gasilske zveze. Poseben pripravljalni odbor, ki je posloval pod mojim predsedstvom, je pripravil vse potrebno zaradi pravil itd. Ustanovni občni zbor se je vršil 13. julija 1913 v deželnem dvorcu v Ljubljani. Udeležilo se ga je 85 delegatov, ki so zastopali 82 včlanjenih gasilskih društev z nekako 2.100 rednimi člani.

Deželni odbor je zastopal referent dr. V. Pegan, deželni gasilski svet A. Belec kot načelnik ter gospodje Lavtižar, Marolt in Stanovnik. Na tem občnem zboru sem bil soglasno izvoljen za predsednika zveze. Krepko

je pozdravil zborovalce referent deželnega odbora dr. Pegan. Tajniško poročilo o delu pripravljalnega odbora je podal g. Marolt. Inicijativo za ustanovitev oficijelne deželne gasilske zveze je dal deželni odbor. Ustanovil se je pripravljalni odbor, v katerem so delali Belec, Ahlin in Lavtižar. Odbor je v štirih sejah pripravil vse potrebno za ta občni zbor. Deželni odbor je dovolil porabo prostorov v deželnem dvorcu, dalje rabo deželnega grba v društvenem pečatu, na tiskovinah in uniformi.

Namen nove zveze je bil, samostojno ali skupno s poklicnimi oblastmi in korporacijami širiti in pospeševati gasilstvo na Kranjskem. Dalje paziti, da včlanjena gasilska društva ustrezajo svojemu namenu v smislu pravil, po predpisih požarno-poličijskega reda in drugih zakonov in uredb.

Deželni odbornik dr. Pegan je razložil, zakaj je prišlo do ustanovitve zveze. Potrebo so nujno narekemale razmere, kajti, ni vseeno, ali prirejajo gasilska društva veselice in plese, ali pa se vadijo za delo in namene, za katere so postavljena. V gasilstvo je deželni odbor posegel, ker mu tako veleva postava. Ni in ne more biti nam vseeno, če pogore cele vasi in s tem nastaja škoda na narodnem premoženju. Stara gasilska zveza ni hotela priznati deželnemu odboru upravičenosti po kontroli gasilskih društev. Kdor nas ne upošteva, tega tudi mi nismo dolžni upoštevati. Gasilski odbor noče nobeni zvezi dajati ukazov, ako pa gasilstvo podpira, more in sme zahtevati toliko vpliva, da ve, za kaj se te podpore porabijo. Če bo zveza dobro in v pravi smeri delovala, jo bo tudi deželni odbor podprl, kjer pa bi se pojavil nered, bo posegel vmes. Pri vsem pa bo obveljalo, da kdor nam ne zaupa, tudi našega zaupanja vredni ni in ne more pričakovati od nas podpore. Tak naj tudi ne pristopi k zvezi. — K tej besedi so se oglasili Polenšek, Malenšek in Majer.

Nato sem podal poročilo kot načelnik zveze in pripravljalnega odbora. Povedal sem, da se je odbor predstavil očetu kranjskega gasilstva Doberletu. Le-ta je bil pozornosti vesel, vendar zaradi starosti in nedavne smrti svoje blage soproge ni mogel sprejeti nobene

funkcije pri deželni gasilski zvezi. Izrazil pa je željo, da bi se gasilci udeležili njegovega pogreba.

Stavil sem nato predlog, da se Doberletu vzdene častni naslov očeta kranjskih gasilcev, kar je bilo z navdušenjem sprejeto. Prav tako je bil sprejet predlog, da se dr. Pegan imenuje za častnega člana kranjske deželne gasilske zveze.

Po sprejetju pravil so se izvedle volitve, kjer sem bil izvoljen za prvega predsednika zveze, dodeljenih mi je bilo v načelstvo še devet članov. Članarina se je določila na 10 vinarjev za člana. Tajnik Lavtižar je sporočil, da bo zveza takoj pričela izdajati svoje glasilo »Gasilski vestnik«, za leto 1914 pa bo izdala »Gasilski koledar«. Za člane se je določil nov kraj po češko-poljskem vzorcu.

Načelstveni odbor je takoj pričel z delom. Vsi člani so se prav pridno udeleževali sej. Pa saj je to bilo tudi potrebno. Veliko gasilcev je v letu 1914 bilo vpoklicanih pod orožje. Odšle člane je bilo treba nadomestiti, v pomoč so morali priskočiti mladoletni fantje, ponekod tudi dekleta. Vso organizacijo je bilo treba takorekoč znova izvesti. (Dalje prih.)

Pri Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani se lahko zavarujete:

1. proti škodam zaradi požarov
2. za življenje po najmodernejših načinih
3. proti škodam zaradi nezgod
4. zakonito dolžnost jamstva
5. steklo proti razbitju
6. kasko
7. cerkvene zvonove proti razbitju
8. odvetniška jamstva

Zahtevajte ponudbe! - Preden sklenete katerokoli zavarovanje, se posvetujte z našim zastopnikom!

Koledar za december 1936

1	Torek	ZEDINJENJE. (Drž. praznik.) Edmund in tov.; Natalija	17	Četrtek	Lazar, škof; Vivina, devica
2	Sreda	Bibijana, dev. in muč.; Pavlina, muč.	18	Petek	Kvaterni. Gracijan, škof; Teotim
3	Četrtek	Francišek Ksaverij, apostol Indije in Japonske	19	Sobota	Kvaterna. Urban V., papež; Favsta, vdova
4	Petek	Barbara, dev. in muč.; Peter Hrizolog	20	Nedelja	ČETRTRA ADVENTNA. Evgenij in Makarij, mučenca
5	Sobota	Saba, opat; Krispin, mučenec	21	Poned.	Tomaž, apostol; Severin, škof
6	Nedelja	DRUGA ADVENTNA. Miklavž, škof; Leoncija	22	Torek	Demetrij, mučenec; Honorat, mučenec; Flor, mučenec
7	Poned.	Ambrozij, škof in c. uč.; Urban, škof	23	Sreda	Viktorija (Zmagoslava), dev. in muč.; Dagobert
8	Torek	BREZMADEŽNO SPOCETJE MARIJE DEVICE	24	Četrtek	(Strogi post.) Adam in Eva; Hermina, dev. Sveti večer
9	Sreda	Peter Four'er, škof; Delfina	25	Petek	BOŽIČ. ROJSTVO GOSPODOVO
10	Četrtek	Lavretanska Mati božja. Melhiad	26	Sobota	Štefan, prvi mučenec. Marin, muč.
11	Petek	Damaz, papež; Hugolin, puščavnik	27	Nedelja	PO BOŽIČU. Janez evangelist, apostol; Fabiola
12	Sobota	Aleksander, muč.; Dionizija, muč.	28	Poned.	Nedolžni otročiči. Kastor, muč.
13	Nedelja	TRETJA ADVENTNA. Lucija, dev. in muč.; Otilija, dev.	29	Torek	Tomaž, škof in muč.; David, kralj
14	Poned.	Konrad Ol.; Spiridion, opat	30	Sreda	Evgenij, škof; Liberij, škof; Nicefor
15	Torek	Kristina, dekla; Valerijan, škof	31	Četrtek	Silvester, papež; Melanija
16	Sreda	Kvaterna. Evzebij, škof; Albina, dev.			

Luna: 5. decembra zadnji krajec; 14. decembra mlaj; 21. decembra prvi krajec; 28. decembra polna luna. Dan se skrči od začetnih 8 ur 39 minut na končnih 8 ur 25 minut. Najkrajši dan je 21. decembra (8 ur 20 minut), nato pa do kraja meseca zraste za 5 minut.

Obročasti sončni mrk bo dne 13. in 14. decembra ponoči in seveda pri nas ne bo viden. mxđvardxoylmuxopitnřvř čim manj je skupnega, bratovskega, socialnega duha." xřvřtvřšřpytonmžksisurmqatn